

KONEC IZGNANSTVU!

Le še slaba dva meseca nas ločita od nedelje, 14. junija, ko bomo volivci v deželi Furlaniji-Juljski krajini poklicani k volilnim skrinjicam, da izvolimo nove deželne poslance. Ta dan bodo tudi volitve novih občinskih svetov v Gorici in Krminu, da omenjamo le občini, ki naše ljudi pobliže zanimata.

Znano je, da sta predvidenja ali napoved volilnih izidov vedno silno tvegani, pa naj volitve potekajo v še tako rednih razmerah. Vemo pa, da že nekaj let v naši deželi ni popolnoma rednih razmer, kot zgovorno priča dejstvo, da so se deželne vlade v zadnji petletni mandatni dobi menjavale skoraj na tekočem traku. Zato je vsaka vnaprejšnja napoved junijskega volilnega izida dejansko nemogoča.

Za skorajšnjo volilno preizkušnjo na deželni ravni je v tem trenutku predvsem značilno, da še ni popolnoma jasno, katere politične sile, gibanja ali stranke se bodo zavzemale za zaupanje volivcev. Že zdaj pa je gotovo, da se volilnega boja ne bosta udeležila le desnosredinski in levosredinski politični blok, temveč bo slika mnogo bolj pestra in raznolika.

Naj bo že kakorkoli, vemo, da v tem trenutku slovenske volivce še najbolj zanima, če bodo mogli s svojim glasom prispevati, da bo v novi deželni zbor izvoljeno njihovo predstavništvo. Še do pred nekaj dnevi je iz poročil, ki smo jih v uredništvu prejeli od Slovenske skupnosti, vse kazalo, da bo lepo in stvarno prilagodljivost predstavljala "Projekt avtonomij", to je volilna naveza Illy (Trst) in Strassoldo (ostalo deželno ozemlje). Na njenih listah bi namreč bilo tudi primerno število slovenskih kandidatov, ti pa bi bili prisotni v vseh štirih volilnih okrožjih, kjer je naša narodna manjšina zgodovinsko prisotna. Zamisel pa se žal ne bo - vsaj tako kaže - uresničila, ker se je župan Illy premislil in se torej ne bo udeležil volilnega boja.

O novem položaju je vodstvo SSk razpravljalo na seji 14. t.m. in sklenilo, da bo ponudilo volilno zaveznitvo tistim partnerjem, ki bodo trdno jamčili, da sprejemajo tri osnovne pogoje: izvolitev slovenskega deželnega poslanca, globalno zakonsko zaščito slovenske manjšine in zajamčeno zastopstvo manjšine v vseh izvoljenih zakonodajnih in upravnih telesih.

Trenutek, ki ga preživljamo, je torej zelo kočljiv. Povsem upravičeno pa protestiramo zoper stanje, v katerem smo se znašli po nepotrebnem oziroma po krivdi nekaterih političnih sil iz vrst italijanske večine. Slednje niso pokazale prav nobene politične volje, da bi mogla naša slovenska narodnostna skupnost imeti svoje izvoljeno predstavništvo v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine, iz katerega je bil naš poslanec leta 1993 dejansko izgnan zaradi novih krivičnih volilnih predpisov. Zopet popolnoma upravičeno pišemo o pravem političnem škandalu in grobem teptanju ene osnovnih demokratičnih pravic. Zato je treba narediti vse, da se temu izgnanstvu 14. junija 1998 naredi konec!

DRAGO LEGIŠA

02 Miro Oppelt ZGODOVINSKI DOGOVOR

Kdor še danes skuša braniti komunizem, pravi, da je bil zgodovinski komunizem izprijena oblika idejnega. Vprašamo pa se, kako je mogoče, da se je ta izprijenost pojavljala vedno in povsod.

(NORBERTO BOBBIO, L'UNITÀ, 3.4.98)

SLOVENSKO-ITALIJANSKI ODNOSI ZA SOŽITJE OB JADRANU

(PIRAN, JUNIJ 1997; FOTO KROMA)

"Mi moramo, kot prijatelji ali sovražniki, narediti vse, da pobliže spoznamo Slovence." S temi besedami se Giuseppe Mazzini, eden od očetov italijanskega Risorgimenta, obrača v svojih znanih *Slovanskih pismih* na italijansko javnost za določitev politične linije Italije do vzhodnih sosedov Slovanov ob Jadranu. Sem seveda sodimo tudi (in še najprej) Slovenci, poleg Hrvatov in Srbov, ki so skupno z nami in Bolgari takrat predstavljali južne Slovence. Besede, ki so še po dobrih sto letih žive in aktualne, saj tudi danes le malo italijanskih ljudi res pozna ta bližnji slovanski in zlasti slovenski svet. Vse zgodovinske krize in polemike na tem področju so dobro znane, danes pa se prav slovenski narod s svojo mlado državo znajde v najbolj neposrednem stiku z republiko Italijo. Politični realizem kliče na sodelovanje in odprt dialog, na drugi strani pa tudi opozarja na potrebo po enakopravnih in tvornih odnosih med Ljubljano in Rimom, ki naj se navdihujejo v evropskih perspektivah obeh enakovrednih partnerjev.

Odnosi med Slovenijo in Italijo na državni ravni so še mladi in seveda ne morejo še

beležiti tradicionalne in utrjene diplomatske tradicije. Veliko prejšnjih meddržavnih odnosov med Italijo in Jugoslavijo je seveda tudi imelo veliko pomena za Slovenijo in Slovence sploh, tudi kar zadeva Slovence izven meja matične domovine, še zlasti za slovensko manjšino v italijanski državi. V dobi med obema svetovnima vojnama je po mirovni pogodbi iz leta 1918 ostalo v mejah Italije kakih pol milijona Slovencev in Hrvatov. Povojno stanje se je bistveno spremenilo s premikom jugoslovanske državne meje na zahodu in priključitvijo velikega dela Primorske k Jugoslaviji. Tako je ostalo tudi seveda s sedanjo Slovenijo. Po drugi svetovni vojni se je močno znižala številčna moč slovenske manjšine v Italiji, hrvaške (razen v deželi Molise) pa ni več.

In prav vprašanje manjšin je po drugi vojni postalo eno glavnih, delno že prej v odnosih Rim-Beograd, še zlasti pa sedaj v odnosih Rim-Ljubljana. Stvari so se tudi spremenile v toliko, da imamo sedaj tudi italijansko, čeprav maloštevilno narodno manjšino v republici Sloveniji. Manjšinsko vprašanje dobiva vedno večji pomen in obe državi se danes lahko sklicujeta tudi na evropska načela in prve uradne

dokumente politične Evrope o manjšinah. Vse to daje problemu še širše razsežnosti.

LJUBLJANA IN RIM DANES

V zadnjih letih so bili stiki - tudi na visoki ravni - med Slovenijo in Italijo kar pogosti. Med zadnjimi je bil prav obisk italijanskega premiera Prodija v Ljubljani, prej pa še predsednika Kučana v Rimu. Oba zunanja ministra se sicer večkrat srečujeta, posebno je z italijanske strani aktiven zunanji politik Fassino, ki vzdržuje tudi glavne stike z manjšino. Nedavno je bil v Rimu predsednik slovenskega parlamenta Janez Podobnik, ki je tako vrnil obisk predsedniku poslanske zbornice Violanteju. To je le prikaz aktivne izmenjave stikov med glavnimi političnimi in državnimi predstavniki obeh držav.

Proti koncu tega meseca je predvideno posebno srečanje predsednikov vlad Italije, Slovenije in Madžarske. Srečanje "trilaterale" bo v Trstu. Predsedniki Prodi, Drnovšek in Horn bodo obravnavali skupna vprašanja, ki zadevajo te tri države, le-te so med drugim ustanovile posebno skupno vojaško enoto. To bodo sestavljali alpinci iz Italije, planinski oddelek slovenske vojske in posebna madžarska enota. Gotovo je to prvi primer vojaškega sodelovanja v moderni zgodovini, zlasti ker gre za države, ki niso (vsaj zaenkrat) v kaki skupni vojaški zvezi. Znano pa je, da se tako Madžarska kot Slovenija že pripravljata na vstop v NATO. Slovenski in italijanski državniiki se tudi večkrat srečujejo na vrhunskih sestankih Srednjeevropske iniciative, ki zbira kar veliko število držav srednje in vzhodne Evrope, z zahodne strani pa sta prisotni Nemčija in Italija.

V slovensko-italijanskih odnosih je danes najbolj prisoten argument vstop Slovenije v Evropsko unijo. Kot smo že pisali, je bil nedavno

ANDREJ BRATUŽ

v Bruslju sestanek odgovornih ministrov EU in držav kandidat za vstop, med njimi Slovenije. Seveda bo morala zdaj Ljubljana poskrbeti za razne pobude oz. reforme v svojem pravnem oz. gospodarskem ustroju, ki ga bo treba poenotiti z evropskim.

ITALIJA-SLOVENIJA- EVROPA

Danes je gotovo ena od vodilnih silnic evropske politike tudi odpiranje vzhodni in srednji Evropi. V tem smislu si sledijo razne pogajalne faze držav, ki so že v asocijskem oz. pridružitvenem procesu z Evropsko unijo. To pa ni edini problem Evrope. V samem notranjem dogajanju petnajsterice sta danes v prvi vrsti prisotna monetarna politika in vprašanje, katere države bodo z gotovostjo prve sprejele "evro" kot svoj denar, s tem pa tudi vstopile v čvrsto skupnost najmočnejših in trdnih članic zveze. Znano je, da se Italija na vse načine poteguje za vstop v prvo vrsto kandidatov za denarno skupnost. Izgleda, da ji bo tudi uspelo, čeprav marsikdaj razne druge države-članice (zlasti Nemčija, pa tudi Nizozemska) večkrat podvomijo v to možnost. Vsekakor bo to pokazala najbližja bodočnost in tako zakoličila meje te nove evropske skupnosti.

Kaj pa Slovenija? Kot že rečeno, gre tu najprej in predvsem za dejanski vstop v Evropsko unijo. Republika Slovenija ima danes gotovo že zelo dobre in stvarne možnosti za vstop v politično Evropo, tudi med petimi oz. šestimi državami kandidatinjami (Češka, Madžarska, Estonija, Ciper), ki se tudi pripravljajo za ta izpit. Ta pa ne bo lahek, saj bodo nad vsem državnim, političnim, gospodarskim in socialnim življenjem in delovanjem Slovenije (in seveda ostalih omenjenih dežel) bdeli strogi komisarji iz Bruslja.

STRAN 2

03 Jurij Paljk / intervju ANDREA BELLAVITE

04 Andrej Fajt RAZMIŠLJANJE ZA BOLJŠI JUTRI

05 Jurij Paljk PAPEŽ: "VLADATI POMENI SLUŽITI"

06 NAGRADA VSTAJENJE MARKU SOSIČU

07 ŠE O KOPRSKI OSKRUNITVI

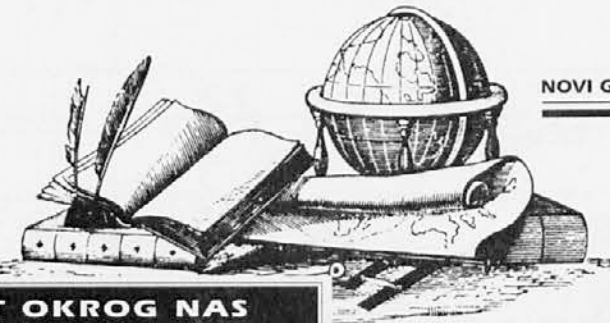
08 Ivan Žerjal / pogovor ADRIANO DORONZO

11 VESELI "COMENIUS DAY" V SOVODNJIH

13 Marjan Drobež ZASVOJENOST Z MAMILI NA GORIŠKEM

14 OKRASNI IN ZELENJAVNI VRT V APRILU

16 Mirjam Simčič ROMANJE V SVETO DEŽELO

ZGODOVINSKI DOGOVOR

MIRO OPPELT

Na veliki petek so na gradu Stormont pri Belfastu dosegli mirovni dogovor za Severno Irsko. Vpletene strani si tokrat niso upale zgrešiti sestanka z zgodovino. Zavrge so balast osmih stoletij nakopičenega sovraštva in prisluhnil nadam ljudstva po miru in sožitju.

Samo v zadnjem tridesetletju je terorizem državljanske vojne na severnem delu smaragdno zelenega otoka zahteval tritisoč dvesto smrtnih žrtev, izredno stanje in dejansko vojaško zasedbo. Nobelov nagradjenec pesnik Seamus Heaney je dogodek velikega petka primerjal z odkritjem kamna, ki je prekrival Jezusov grob. Zaključilo se je triletno poslan-

stvo, katerega so vsi označevali za nemogočega, nekdanjega ameriškega demokratskega senatorja Mitchella. Po 22 mesecih pogajanj je uspešno zaključil nalogo, ki mu jo je bil poveril ameriški predsednik Clinton. Sam pa opozarja, da je listina, ki šteje 69 strani, le prvi korak k miru in spravi.

Papež Janez Pavel II. je na velikonočni ponedeljek dejal, da dogovor omogoča pogled v prihodnost z večjim zaupanjem, in pozval vsakogar, naj sedaj ob posluhu lastne vesti s pogumom izvaja odgovorna in stvarna dela, ki naj omogočijo vsem skupno hojo za mirom ter preprečijo vse, kar bi spet privedlo do sovraštva in nasilja. Papeževe besede se navezujejo na splošno velikonočno poslanico državnikom in vsem ljudem dobre volje s pozivom na drznost upanja za vse, ki so vpleteni v bratomorne spopade ali okušajo Kalvarijo, ki se zdi brezkončna. V severnoirskem primeru so odgovorni res izkazali drznost in pogum. Zasluga gre vztrajnosti britanskega premiera Blaira (na sliki) in irskega kolege Ahrensa pa tudi političnima voditeljima katoliškega in protestantskega tabora Adamsu in Trimbleju. Dokazala sta velik pogum pri popuščanju skrajnih stališč in se odločila, da postaneta graditelja miru. Čaka ju velika preizkušnja za doseg pristanka v lastnih vrstah in pri ljudstvu, ki se osvoboja stoletnega strupa verskega sovraštva, s katerim so prikrivali ohranjanje nadoblasti in odpor proti krivicam. Vsi se morajo še soočiti z nevarnostjo skrajnih sil, ki bodo

skušale preprečiti težavno pot do sožitja. Prvi odzivi pri ljudstvu pa kažejo, da bo tokrat težko zaustaviti dejansko željo po miru še tako krvavim provokacijam navkljub.

POSVET O IDENTITETI, MANJŠINI IN ODNOSIH Z MATICO

Svet slovenskih organizacij bo v petek, 24. aprila, organiziral posvet na temo *Identiteta in manjšina - odnosi z matico*. S tem hoče dati svoj prispevek k skupnemu razmišljanju, ki zadnje čase povzroča dokaj veliko hude krvi med pripadniki manjšine in ki do sedaj ni omogočil, da bi na zadevo začeli gledati bolj sproščeno in brez političnih predsodkov. Sedanja raven diskusije ne zadovoljuje, še zlasti ker vnaša nemir in negotovost predvsem med mlajše generacije. Dostikrat nejasno povedane misli o multikulturalnosti in integraciji manjšine postavljajo na glavo mejnike, ki so bili za nas splošno sprejeti, če ne celo samoumevni.

Posvet bo v mali dvorani Kulturnega centra Bratuž v Gorici z začetkom ob 16. uri.

Drežniške Ravne, dan po potresu (J. Eržen, Delo, 14.4.98)

HUD POTRES PRIZADEL GORNJE POSOČJE

MARJAN DROBEŽ

V nedeljo, na Veliko noč, so se ob 12.55 zatresla tla po vsej Sloveniji. Potresni sunek je trajal 15 sekund. Potresno središče je bilo med Kobari-dom in Bovcem, o čemer so prva poročala italijanska javna občila. V žarišču je potres imel moč 5.5 stopnje po Richterju, na površju pa 8 stopinj po Mercallijevi lestvici. Največjo škodo je potres povzročil v Bovcu, Trenti in nekaterih manjših vaseh na območju Gornjega Posočja. O škodi, ki je žal večja, kot je kazalo tik po potresu, bomo obširneje pisali prihodnjič.

Drugod po Sloveniji je potres povzročil velik preplah, vendar ne večje škode. Izjema je Bohinj, kjer je potresni sunek odtrgal okoli 100 metrov obale, ki je skupaj z drevjem padla v jezero. Na Jesenicah je bilo poškodovanih nekaj tovarniških dimnikov. Potresno območje v Bovcu so v nedeljo obiskali in se seznanili s stanjem predsednik slovenskega parlamenta Podobnik, pravosodni minister Marušič ter minister za kulturo Školč.

Potresni sunek so občutili tudi v Avstriji, zlasti na Korškem in na Dunaju, pa tudi v

Nemčiji, zlasti v Münchnu. V Sloveniji se je takoj po potresu začela široka in dobro organizirana akcija pomoči, da bi posledice naravne nesreče čimprej odpravili. Država ima za take primere na voljo poseben sklad tudi iz proračunske rezerve. Posebno potrebni bodo krediti za popravila poškodovanih stanovanjskih in gospodarskih poslopij v Bovcu in drugod v Gornjem Posočju. Pomoč prizadetim so poslali tudi iz Italije.

Po potresnem delovanju v Sloveniji so v ospredju gorenjsko-ljubljansko, idrijsko in krško-brežiško območje. Nedeljski potres je bil po tistem na Kozjanskem l. 1974 in po potresu v Posočju (in v sosednji Furlaniji) l. 1976 tretji največji v državi po drugi vojni. Prav na velikonočno nedeljo je ljubljanski nadškof Franc Rode v ljubljanski stolnici vodil mašo v spomin na žrtve potresa pred 103 leti v Ljubljani. V Sloveniji je bil do slej največji potres 26. marca 1511 na Idrijskem. Dosegel je 10. stopnjo po Mercallijevi lestvici. Zahteval je 12 tisoč žrtev, porušil pa je tudi skoraj vse gradove na Gorenjskem, Notranjskem in Dolenjskem.

SLOVENSKA KARITAS
Slovenska Karitas se prek slovenskih škofijskih Karitas vključuje v pomoč ljudem, prizadetim po potresu. Vse župnijske Karitas na prizadetem področju so se vključile v aktivnosti štabov za civilno zaščito. Kdor želi preko Karitas pomagati potresencem, lahko prispevek nakaže na žiro račun Slovenske Karitas št. 50100-620-133 05 1140116-623903 s pripisom "Potres" ali odda svoj dar v pisarnah Karitas.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

JE REŠ MOGOČE, DA SLOVENCİ ZAVRAČAMO NAČELA ČLOVEČNOSTI IN MEDSEBOJNEGA SPOŠTOVANJA?

Zadnje čase preprosto ni mogoče mimo nekaterih dogodkov v matični domovini. Kot bi se odnosi med Slovenci presenetljivo zaostri, vedno tedaj, kadar ni več zunanje nevarnosti. Vrh vsega vzbujajo zaostritve nelagodje, in sicer zaradi očitnega zavračanja načel, ki so temeljna za razviti svet in ne nazadnje tudi za Slovenijo, kakršno si želimo.

Mlada država se na primer še vedno ne more dokopati do iskrene notranje pomiritve oziroma sprave, ki bi morala na človeški način urediti nevzdržne dogodke iz preteklosti in končno vrniti vsem Slovincem dobro ime in priznan grob. Še kar naprej je torej v veljavi enostranski pogled na zgodovino, ki še dandanes krivično prizadeva številne rojake. Dalje je v mladi državi sramotenje verskih čustev postalo tako rekoč pravilo, pri čemer kar ni mogoče prepoznati naroda, ki je bil v prvi vrsti upoštevan zaradi svoje miroljubnosti, delavnosti in skromnosti. Odeve je pripominjati, da je javno, če že ne organizirano žaljenje verskih čustev ena največjih kršitev človekovih pravic, predvsem pa kaj rado vodi v spodbujanje vsakršne nestrpnosti in v skrajnem primeru tudi nasilja. Dalje je bilo pred nedavnim ponovno mogoče zaslediti podatek, kako vdove padlih za samostojno državo Slovenijo še vedno niso za svoje družine od države prejele pomoči, ki je bila uradno že obljubljena. To dejstvo toliko

bolj prizadeva čut za temeljno človeško solidarnost, ker gre le za nekaj desetlin družin. Tuja televizija pa je v svojem poročilu o Sloveniji upravičeno podčrtala podatek, da se državljani Slovenije skoraj soglasno upirajo ustanavljanju središč za zdravljenje zasvojenih z mamili.

Ni pretirana trditve, da je vsak od nešteti pojavov že sam po sebi zelo sporen in škodljiv, toliko pomenljiveje delujejo vsi skupaj v sklenjenem seznamu. Kaj se torej dogaja z nami in zakaj? Gre res zgolj za težaven prehod iz povojnega obdobja v demokracijo? Se le ruši preveč olepšana podoba slovenskega naroda in so trenutni pojavi le začasni? V kolikor bi se tovrstni neprijetni dogodki v mladi državi Sloveniji nadaljevali ali celo stopnjevali, bi seveda moteče vplivali tudi na življenje manjšin in slovenstva nasploh. Kot manjšina do sedaj uradno nismo odločneje komentirali tukaj obravnavanih dogodkov v matični domovini, prav gotovo pa ob zmanjševanju ravni medsebojnega spoštovanja med državljani Slovenije ne bi smeli ostati brezbržni, kot da se nas vse to nič kot toliko ne tiče. Kot je nedavni potres prizadejal veliko nesrečo, bi lahko vsaj postal priložnost za lepše in bolj prijateljske odnose med Slovenci. Bilo bi namreč več kot umestno in tudi nujno, da bi vsi skupaj pričeli novo obdobje, svetlejšo od tega, ki ga preživljamo zdaj.

S 1. STRANI

ZA SOŽITJE OB JADRANU

Upati pa je, da bo znala Ljubljana res dobro odgovoriti na zastavljena vprašanja in tako izdelati svojo evropsko maturo. Ne bomo se sedaj tu zastavljali ob še raznih odprtih in kočljivih vprašanjih tudi politične narave in družbenega značaja, ki znajo negativno vplivati na komisarje. Ali bodo pozitivni dejavniki prevladali?

In če ima danes Slovenija močne sogovornike za svoj evropski vstop, bo med temi verjetno tudi Italija. Rim se zaveda, da mora imeti na sedanji meji urejeno stanje. Sedaj predstavlja Italija mejo Evropske unije proti vzhodu. Z vstopom Slovenije se bo premaknila in prava meja bo šele slovenska meja s Hrvaško. Vse to ima tudi svoj veliki pomen. Prav zato lahko rečemo, da sta sodelovanje in prijateljstvo ob Jadranu še kako nujna in potrebna, tako včeraj kot še bolj danes in jutri. Zato naj še zaključimo prav z Mazzinijevimi besedami o tem: "Toda prav cilj mednarodnega življenja Italije... je nekje više, tam, kjer se danes dviga najbolj življenjski problem Evrope, v bratstvu s prostori in močnim elementom, ki je poklican, da vlije novega duha v skupnost narodov... v zavezništvo s slovansko družino."

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 100.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 1.30.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / ANDREA BELLAVITE

OBČUTITI KORENINE DRUGEGA, KI RASTE S TEBOJ...

JURIJ PALJK

Duhovnik Andrea Bellavite je tajnik sinode goriške nadškofije, ki se bo v kratkem slovesno končala. Nekateri slovenski verniki ga poznamo tudi po tem, da mašuje in pridiga v slovenščini, za katero pravi, da mu je draga in mu je žal, da je ne zna še lepše govoriti.

Prosim Vas, da se predstavite.

Rodil sem se v Veroni leta 1959, oče je iz Veneta, mama pa je iz Toskane. Odraščal sem v Gorici, saj se je oče zaradi dela preselil sem, ko mi je bilo sedem let. V Gorici sem maturiral na klasičnem liceju Dante Alighieri, takoj po maturi pa sem vstopil v bogoslovje. Duhovnik sem postal l. 1984, kasneje sem opravljal različne duhovniške službe. Med tem časom sem tudi študiral v Rimu, kjer sem dosegel licenco iz teologije. Če povem podrobneje: najprej sem postal nadškofov tajnik in sem obenem pomagal pri bogoslužnem delu v goriški stolnici. Takoj zatem sem študiral v Rimu na Gregorijanski univerzi dogmatiko. Rima se rad spominjam, ker sem veliko delal na pastoralnem področju in to največ z jetniki v rimskem zaporu Rebibbia; to je bila izredna življenjska izkušnja. Ko sem se vrnil, sem bil odgovoren v goriški nadškofiji za katehiste in šolski verouk. To sem opravljal pet let; hkrati sem bil kaplan v Gradišču, pet let pa tudi župnik v furlanskem kraju Aiello.

In sedaj?

Ko se je goriški nadškof Bommarco odločil, da bo naša nadškofija imela sinodo, me je l. 1995 poklical in sem postal organizacijski tajnik sinode. Zelo težko mi je bilo pustiti župnijo, ker sem se navezal na čudovite ljudi v Furlaniji. Vseeno pa sem zadovoljen z opravljenim delom pri sinodi. Naj povem še, da že deset let poučujem na videmski teološki fakulteti teologijo oznanjenja.

Sinoda se bliža koncu...

Sinoda je trajala v bistvu štiri leta, toliko časa je namreč preteklo, odkar je škofijski pastoralni svet sprejel nadškofovo pobudo za sinodo. Najprej so seveda tekale priprave, saj je sinoda zajela krajevno Cerkev šele zadnji dve leti. Zadovoljen sem z delom, ker je bila sinoda vseeno dogodek, ki je omogočil okrog tristo osebam - povečini laikom - da so se poglobili v osnovne smernice krajevne Cerkve. Sinodalci so se srečevali in se pogovarjali. Sad tega dela se vidi šele sedaj, ko začnemo objavljati skraćene dokumente sinode. Mislim, da je najvažnejša stvar goriške sinode prav v tem, da so se ljudje pogovarjali, kakšna naj bo njihova Cerkev. Morda pa vseeno lahko rečem, da je bila sinoda okrnjena, ker je niso vsi sprejeli, saj se mi zdi, da ji s svojimi smernicami ni uspelo prodreti v vse segmetne naše družbe v goriški nadškofiji. Tu mislim predvsem na različne družbene sloje. Mislim, da nas po sinodi čaka še veliko dela predvsem v odnosu do civilne družbe!

Kakšen se vam zdi sklepni dokument sinode?

Razdeljen je na dva dela. Prvi govori o osnovnih in najvažnejših smernicah za našo Cerkev. Po tej poti bo šla naša nadškofija. Mislim, da je ta del zelo dober, ker res predstavlja to, o čemer smo govorili med

sinodo. Drugi del ni tako jasen, ker v njem predstavljamo predvsem nove oblike življenja naše Cerkve. Mislim, da smo tu šele na začetku in bomo zato morali še veliko narediti, da bo Cerkev dobro prisotna v vseh slojih goriške družbe. Prvi del je gotovo pomemben. Naj navedem samo načelo enotnosti v različnosti, ki izhaja iz Sv. Trojice. To je smer, po kateri hoče in tudi mora goriška Cerkev hoditi. To pomeni, da mora biti goriška Cerkev res enotna; zavedati pa se mora bogastva vseh kulturnih, jezikovnih in narodnih komponent, ki jo sestavljajo! Če je bila prejšnja sinoda v tem, da je skušala uniformirati vso Cerkev po rimskem zgledu, pa smo pri sedanjih sinodi priče težnji, da bi z veseljem sprejeli dejstvo, da smo si različni, a edini v veri in delu za Kristusa. Zelo važno je, da pride to do izraza v sklepnem sinodalnem dokumentu. Seveda je v tem izražena tudi ekumenska in socialna plat Cerkve in tudi pot, po kateri naj hodi krajevna Cerkev. Slednja mora postati taka, da se vsakdo v njej prepozna in obenem doživlja veselje in žalost bližnjega. Pojavlja se tudi problem jezika, s katerim moramo oznanjati Jezusov evangelij, kajti najti moramo tak jezik, ki bo nagovarjal sodobnega človeka. V njegovem jeziku mu moramo govoriti o evangelijski resnici. Predvsem pa moramo biti veseli, da smo med seboj različni, a da vsi verujemo v istega Boga.

Je bila med sinodo izpostavljena tudi solidarnost do sočloveka, socialna plat krščanske vere? Kako je s tem v goriški Cerkvi?

Enostavno bi bilo reči, da se je na tem področju veliko naredilo. V goriški nadškofiji namreč obstajajo ustanove, ki skrbijo za revne in na rob potisnjene ljudi. Naj navedem samo misijonske pobude, zbirni center za odrinjene na Placuti, krajevno Karitas itd. Seveda je prišlo pri sinodi tudi do razprave o tem in to je tudi zapisano. Vseeno pa mislim, da moramo narediti kakovosten preskok. Poglejmo samo primer vojaške baze v Aviano. Na eni strani trdimo, da smo v demokratični državi, na drugi strani pa obstaja področje, na katerega ne smemo niti stopiti; niti tega ne vemo, če so pod zemljo zares atomske bombe ali jih ni. Niti protestirati ne smemo, pa čeprav vojaške vaje lahko privedejo do takih tragedij, kot je bila nedavno tista na Cermisu. Drug problem je seveda socialno stanje, t.i. "welfare state", tretji brezposelnost; zelo blizu smo težavam, ki jih imajo brezposelni v tržiški ladjedelnici. Mislim, da ni treba nikomur razlagati, da je ladjedelnica v velikih težavah. Seveda je še veliko drugih žgočih socialnih tem, pri katerih bi morala biti krajevna Cerkev bolj prisotna, kot pa je. Ne smemo pozabiti na vse večje število ljudi, ki z veliko težavo preživijo dan, na večino tistih potrebnih, ki se čez dan trudijo, da bi bil večer boljši, kot je njihov težavni dan.

Kako lahko Cerkev bolj pomaga?

Na več področjih. Najprej moramo vedeti, da Cerkev ni institucija, ki samo govori o tem, kako je blizu potrebnim, brezposelnim itd. Zavedati se moramo, da Cerkev živi skozi delavce, brezposelne, potrebne, da so ti ljudje Cerkev. Beseda Cerkve mora biti vedno bolj ovrednotena kot beseda človeka, ki Cerkev sestavlja. Ljudje, ki živijo današnje težave in sestavljajo današnjo družbo, so Cerkev. Z vsemi močmi moramo podpirati organizacije, ki pomagajo potrebnim in trpečim! Zavzemati se moramo za tako družbo, v kateri ne bo postavljen na prvo mesto kapital, ampak človekovo delo, človek, ki je v odnosu z delom, njegova družina, vsa družba. Rad bi poudaril pomen papeževe poslanice *Centesimus annus*, v kateri zelo lepo govori o delu, lastnini, kapitalu in odnosih med delom, kapitalom in človekom. Sv. oče je izreden primer osvečenega človeka in pastirja, ki se zaveda težav sedanjega človeka in se zavzema za socialno pravičnost za vse ljudi. Mislim, da je enciklika *Laborem exercens* izjemna poslanica vsem delavcem in še bolj delodajalcem. Nanjo smo skorajda pozabili, papež Janez Pavel II. pa jo je objavil l. 1981. V njej sv. oče razlaga, kakšen naj bo odnos med delodajalcem in delavcem, pravi, da mora imeti vsak delaven človek svoje dostojanstvo, ki mu ga ne sme nihče omalovaževati, še manj krstiti. "Vsak človek mora imeti možnost najti tako delo, ki ne bo žalilo njegovega dostojanstva!" pravi sv. oče v tej enciklici. Človek je ustvarjen po božji podobi in ima zato vso pravico imeti tako delo, ki ne žali njegovega dostojanstva! Na prvem mestu je oseba in šele nato so delovni odnosi, kapital. V trenutku, ko postavimo kapital na prvo mesto, porušimo zdrave odnose v družbi in izničimo človeško dostojanstvo.

Pri dveletnem razpravljanju v okviru sinode goriške nadškofije je prišel zelo razvidno na dan problem jezika, komunikacije, ki ni tuj niti današnji Cerkvi. Kako lahko rešimo te težave?

Ko je papež govoril mladim v Vidmu, je dejal, da je krščansko oznanjenje v bistvu v tem, da Bog nagovarja človeka, da Bog komunicira s človekom. V samem temelju krščanstva sta torej jezik in komunika-

cija. Bog se je poslužil človeškega jezika, da je človeku razložil skrivnost Troediniga in neskončne Ljubezni. Dolžnost Cerkve danes - ne samo danes, ampak vedno - je v tem, da zna govoriti, komunicirati, da zna človeka nagovarjati v njemu razumljivem, sedanjem jeziku. Problem goriške sinode je bil prav ta: kako nagovarjati danes bližnjega, v kakšnem jeziku to počenjati. Skušali smo to delati kar se da pošteno in zato smo tudi ovrednotili posamične jezike in kulture kristjanov, ki goriško Cerkev sestavljajo. Moramo poznati jezik in kulturo brata, ki živi z nami v skupnosti! Brez tega poznavanja je zelo težko hoditi skupaj! Če hočeš zares nekaj lepega zgraditi za prihodnost, moraš zares vzljubiti bližnjega, spoznati njegovo kulturo in jezik! Na ta način dogradiš samega sebe z bogastvom, ki ti ga brat prinaša s svojo kulturo in jezikom. V Gorici to velja še posebej, saj tu živimo Italijani, Slovenci in Furlani. Opirati se moramo drug drugemu. Med seboj se moramo razumeti ne samo zaradi tega, ker bomo tako lepše in složneje živeli, ampak zato, ker bomo tako bolje razumeli lastno identiteto, ker se bomo tako bolj zavedali lastnih korenin. Rad bi povedal, da to še posebej velja za italijansko stvarnost v Gorici. Če se le-ta ne bo odprla slovenski in furlanski stvarnosti, torej sosedom, se bo še naprej vrtela okrog same sebe. Mislim, da je za italijansko stvarnost izrednega pomena, da se tega zave, ker gre za njeno preživetje. Če Italijani ne razumejo, da morajo spoznati in razumeti bližnjega, se bodo sami zadušili v svoji jalovi samozadostnosti in zaprtosti. O tem nam priča na Goriškem veliko stvari, ki jih vsi lahko vidimo. To je zelo slabo in tudi žalostno.

Ko ste prej govorili o delu v župniji, so se vam zasvetile oči. Povejte nam, zakaj vam je všeč delo v župniji in tudi to, zakaj ste se odločili postati duhovnik.

Pri sedmih letih sem prišel v Gorico in še danes ne razumem, kako v šolskih in študentovskih letih nisem imel prave možnosti, da bi se lahko dobro naučil furlanskega in slovenskega jezika. Kasneje sem to skušal nadoknaditi, a sam vem, da je moje znanje obeh jezikov, žal, borno. Prav življenje in delo v župniji sta mi spet dokazala, kako pomembno je poznati jezik človeka, ki ga imaš pred seboj. Ko imaš kot duhovnik pred seboj, recimo, bol-

nega človeka, spoznaš, kako važno je, da se mu približaš in govoriš v njegovem jeziku in ne obratno! Moliti skupaj v njegovem jeziku, spoznati njegov jezik, ga vzljubiti in prek njega njegovo kulturo! Sam sem to globoko doživljal, saj sem pognal korenine v drugačno kulturno stvarnost in se tako obogatil. Občutiti korenine drugega, ki raste s teboj! Zame sta bila življenje in delo v župniji enkratno doživetje, saj sem župnijo doživljal kot veliko družino. V župniji res živiš s svojimi župljani: veseliš se rojstev in se žalosti ob smrti vsakega posameznika, saj postaneš del župnije, z njo dihaš. Kot župnik si postavljen v privilegiran položaj, saj doživljaš od blizu padce in rast posameznikov, ki župnijo sestavljajo, pa naj le-ti prihajajo v cerkev ali ne. V Furlaniji sem spoznal bogastvo furlanske kulture in človeka, ki je izredno radodaren, pa čeprav se na prvi pogled ne zdi tako. Lahko bi pripovedoval na dolgo in široko, kaj vse sem v Aiello spoznal, a v bistvu to lahko strnem v stavek: svoje farane sem vzljubil. Zelo težko mi je bilo, ko sem odšel.

Kako sem postal duhovnik? Težko to povem, ker v dijaških letih niti pomislil nisem na možnost, da bi postal duhovnik. Takrat sem imel v glavi druge stvari. Zelo sem bil navdušen nad postrevolucionarnimi idejami iz leta 1968 in še danes moram reči, da sem navdušen nad vsem dobrim, kar je leto '68 prineslo evropski kulturi, pa čeprav se obenem zavedam meja in izroditve tega gibanja. Vseeno pa sem prepričan, da je bilo leto 1968 izrednega pomena za vso Evropo. Takrat sem bil pravzaprav prepričan, da je Cerkev zadnja ustanova, v kateri bi lahko te revolucionarne misli udejanjal. Ko pa sem bil v zadnjem letniku liceja, me je g. Cocolin, ki je poučeval verouk na naši šoli, povabil, naj se udeležim duhovnih vaj. Teden dni krščanskega življenja me je prepričal, da lahko vse svoje ideje res v polnosti zaživim v evangelijskem oznanjenju. Evangelij je vseboval vse tiste prvine in ideale, za katere sem se hotel v življenju boriti in zanje živeti! To je bilo zame pravo odkritje. Še danes se spominjam, da sem se tega zavedel 1. julija leta 1975, ko sem šel peš na Sv. Višarje in sem pri nekem potoku spoznal, da bo odslej moje življenje drugačno, saj si življenja brez Boga nisem mogel več predstavljati. Takrat sem globoko v sebi doživel notranje spreobrnjenje. Odločitev za duhovniški poklic je prišla kasneje, po opravljeni maturi. Hotel sem ljubiti vse stvari in vse ljudi; in duhovniški poklic mi je ponujal to možnost. Naj povem še to, da imam iz tistih let tudi lepe spomine na Stržišče, kjer so se mladi zbirali okrog duhovnika Vinka Kobala. Tam sem doživel tako krščansko izkušnjo, ki je pri nas nisem bil vajen. Takrat še nisem poznal niti ene slovenske besede, a sem vseeno doživel eno najlepših krščanskih izkušenj. Tam sem se tudi zavestno odločil, da se moram naučiti slovenskega jezika, ker bom tako bolje zaživel goriško stvarnost. Veliko mi je pomagal tudi goriški nadškof msgr. Cocolin, ki me je dva dni pred smrtjo poklical k sebi in mi dejal, naj se naučim slovenščine, ker je pred nami edina prava pot pot medsebojnega spoznavanja in poznanja. Takrat sem bil posvečen v diakona. V zadnji želji msgr. Cocolina sem videl močno božje znamenje in še danes sem prepričan, da je prihodnost samo v ljubezni in medsebojnem poznanju, sožitju, ki pa ne sme biti pasivno.

RAZMIŠLJANJE ZA BOLJŠI JUTRI

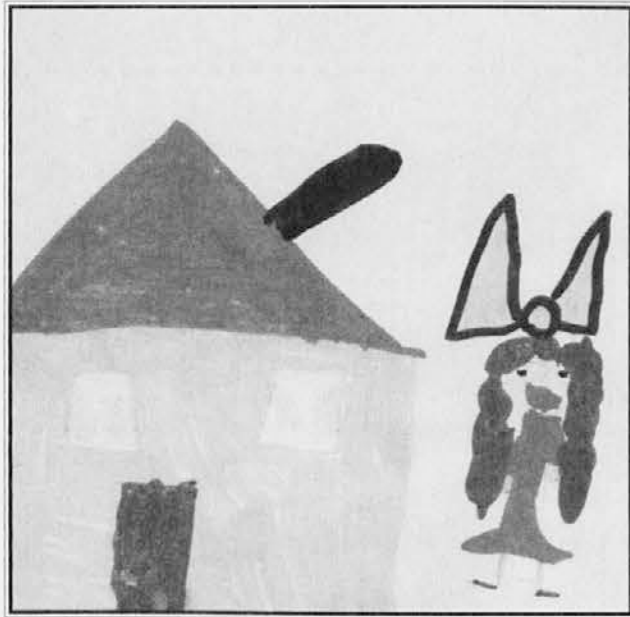
ANDREJ FAJT

Moje misli so namenjene materam in očetom, vzgojiteljem in vsem ljudem, ki neposredno ali posredno vzgajajo otroke in si prizadevajo, da bi v njih bila živa potreba po ohranjanju krščanskih vrednot, ki so jih bili skupaj z nami prejeli, a jih iz različnih razlogov zavestno ali podzavestno odklanjajo.

Ko razmišljam o naši narodni skupnosti in njenih najglobljih koreninah, se najprej zamislim nad krščanstvom. Brez tega bi si težko razlagal preživetje naših prednikov na tej tako preizkušeni zemlji. Gledam na naš skupni prostor, poglobljeno spremljam številne pomembne dogodke v njem, in vendar se ne počutim vedno doma. Časopisne strani polnijo poročila kulturnih dogodkov, športnih tekem in srečanj, lepih besed, povzetih iz predavanj ob raznih priložnostih, reklam in oglasov itd. Opazujem in najdem vedno iste slike: npr. slike, večkrat prav nespodobne, z modno revijo na zadnjih straneh dnevnika. Pozorno prebiram razne članke; le malo je takih, ki pustijo sled. Največ je takih, ki suhoparno poročajo o dogodkih. Kaj pa doživlja iz naše vsakdana, tista pristna in dragocena doživljanja, kot so ljubezen znotraj družine in prizadevanja za vzgojo otrok? O tem je resnično malo besed. Malo je tudi takšnih besed, ki bi mlade spodbujale k iskanju oz. vrednotenju krščanskih korenin, k pokončni držji, delu, zdravemu življenju, odgovorni odločitvi za družino.

Pozornost, ki jo javnost posveča našim vzgojnimi organizacijam, kot so na primer med nami skavti, je pomanjkljiva. Tudi v besedah vplivnih javnih osebnosti ni zaznati prave vrednotenja vloge in pomena te in podobnih ustanov. Občutek imam, da pobude, pri katerih sta v ospredju krščanstvo in pripadnost slovenskemu narodu, niso dovolj cenjene, ko pa je zame vrednotenje le-teh pokazatelj bogastva in odprtosti naroda, ki se svoje številčne majhnosti zaveda, a se tudi zaradi te trudi ohranjati vedrino in pokončnost pomembnega naroda.

Ker sem sam oče, bi rad še posebej spregovoril o družini. To je zelo bogat pojem. Pomeni namreč skupnost ljudi, najprej dveh, nato - če Bog da - treh, štirih, petih in, zakaj ne, še več oseb. Družina: skupnost ljudi, ki skupaj živijo, delajo, se ljubijo, se pripravijo, vriskajo od veselja, delijo preizkušnje. Vse to in še marsikaj počenjajo skupaj. Teško mi je pri srcu, ko nekateri - recimo mi kristjani - družino opevamo kot nekaj zelo lepega in idealnega, ne da bi razkrivali tudi druge resnice, pomembnejše, ki jo

družinsko življenje nosi. Ne mislim na težave finančne narave, temveč na nesebične odpovedi samim sebi, ki jih predvsem oče in mati doživljata, da lahko gradita in utrjujejo v družini razumevanje in ljubezen. To odpovedovanje, napor, ki izhaja iz plemenite naravnosti, pa je marsikdaj mlademu človeku neznan in nepripravljenost je lahko v zakonu usodna. Nekateri celo pripisujejo ljudem, ki se za družino zavestno odločajo, predvsem ko je ta številna, nespametnost in

nazadnjaštvo. Rad bi vam zupal še nekaj: ko odpovedovanje v prid zakonu ali otroku uspeva, čutim v sebi veliko tolažbo, t.i. milost božjo. Ta mi daje moč, da še bolj pogumno izpolnujem svoje poslanstvo. Zato družino doživljam kot resnično živo celico naše družbe, srce naše skupnosti.

Ko se nanašam na vlogo matere in očeta, učitelja, duhovnika, vzgojiteljev, uporabljam besedo poslanstvo, saj v njej prepoznavam njen najgloblji pomen: od Nekoga

je človek poslan, da izpolni svojo nalogo. Ta naloga je poglavitna za narod, ki hoče ne le obstati, a tudi graditi na preverjenih in neizpodbitnih temeljih. Prepričan sem, da je naša naloga - naloga mater in očetov, vzgojiteljev nasploh - ta, da otrokom posredujemo vse to, kar nas je skozi stoletja zaznamovalo in nam omogočalo dostojansveno preživetje, spodbujalo vero in ljubezen do svojih korenin.

Veliko je še misli, o katerih bi rad spregovoril, a čutim, da sem poglavitno že zapisal. Moja želja je, da bi se o teh in podobnih temah izrekle več ljudi, dvignilo po potrebi glas in s svojimi pričevanji obogatilo našo skupnost.

Mati me je učila, da se svoje narodnosti ne smem sramovati. Učila me je olikano pozdravljati vsakogar; in še: papirčkov ne metati na tla, Boga in bližnjega ne zmerjati. Učila me je moliti, se zahvaljevati za prejeto. Učila me je to, kar je sama prejela od svojih staršev. Za vse sem ji hvaležen. Nekdo je nekoč zapisal, da bodo matere rešile svet; k temu bi dodal, da bodo svet rešile s pomočjo Svetega Duha. Zato jim poklanjam to svoje razmišljanje.

ODKOD MLADIM TO, ČESAR OKOLI NJIH NI?

Naša evropska civilizacija je prežeta s kulturo, ki je naša svoj navdih v krščanski misli. Pomislimo na sijajne arhitekturne bisere in na slikarsko umetnost od katakomb prek blešččice renesanse vse do danes. Pomislimo na izredno bogat repertoar nabožne glasbe, ki je nastal v zadnjih stoletjih, in na zelo različne poskuse v filmski umetnosti. Pomislimo tudi na literarna dela, od samega Svetega pisma, ki je po definiciji prepojeno s Svetim Duhom, do Dantejeve božanske pesnitve in kasnejše proze in poezije do danes, ko je versko doživljanje stvarstva in skrivnostnega odnosa Bog-človek še vedno vir brez dna za umetniško ustvarjanje. Človek, se ve, išče z delom svojih rok in uma izraz in obliko temu, kar nosi v sebi, s čimer se ukvarja oz., zakaj ne, s čimer se tudi bojuje.

Marsikdo ugotavlja, da so "bogovi in boginje" današnjih mladih šport, zabava in glasbena umetnost; tem posvečajo mladi svoj čas in najboljše energije, za versko življenje oz. udejstvovanje pa nimajo časa, kaj še, da bi izražali svoje versko čutenje prek različnih plemenitih govorik umetnosti. Sprašujem se, ali so za tako stanje "krivi" sami mladi ali pa je to posledica odsotnosti oseb, ki bi mladi znali na vitalen način posredovati lepoto duhovnega življenja in njegovih vrednot. Človek se nam-

reč ne razvija in raste sam po sebi; to, kar dela in živi, je v veliki meri sad družbenih pogojev. Vrednot se človek nalezje v stiku z drugim, nikakor ne sam!

Evangeliji nam govorijo o apostolih kot krepkih možkarjih, ki jih je Kristus privlekel k sebi kot magnet. Kdor je to silo spoznal, ni mogel iti mimo z brezbriznostjo: ali je Kristusa vzljubil in se mu je življenje spremenilo, ali pa se mu je iz sovražnosti odtujil. Če še danes molimo istega Kristusa, ki je jokal na grobu prijatelja Lazarja, ki je razpallen kričal nad "pobeljenimi grobovi", ki je obiskoval grešnike, ki je šel v smrt, kljub temu da je vedel, kaj ga je čakalo, moramo tudi verjeti, da je njegov duh vedno enako privlačen, živ bolj kot kdajkoli, silovit. Kot magnet. To ni bil samo v preteklosti. To je tudi danes. Poslanstvo kristjanov v svetu, kot pravi Janez Pavel II., ko govori o novi evangelizaciji, pa je prav "nalesti" in "privleči" druge ljudi z lepoto življenja v Kristusu.

"To, kar gledaš, tu postane... Dobrotljivi, mirni, ljuboznivi, veseli, zvesti, prozorčni, dosledni, blagi, potrpežljivi... ljudje so privlačni in nalepljivi. Človek se ob njih lepo počuti, rad se z njimi shaja in rad se tudi potruditi, da bi jim postal podoben. Žal so taki ljudje verjetno prerediti." DD

DVA MLADA GORIČANA POSVEČENA V DIAKONA

Mirko Pelicon in David Bresciani sta na Goriškem poznana, saj sta zvesto obiskovala mestno duhovnijo, naše šole, skavtske vrste in glasbeno središče. Mirko je opravi goriško učiteljske Gregorčič, David pa klasični licej Trubar. Že precej mlada sta stopila v noviciat Družbe Jezusove, opravila sta filozofski in teološki študij. V torek, 14. t.m., pa sta bila med slovesnim bogoslužjem ob 16.30 v cerkvi sv. Ignacija v Rimu posvečena v diakona. Poleg njiju je kardinal Silvestrini posvetil še drugih 12 kandidatov različnih narodnosti. Liturgija je bila zato posebno slovesna, pisana in mednarodna, saj so bili med posvečenimi še Kolumbijci, Afričani, Poljaki idr., tako da je isti duh vel v različnih jeziki, barvah in pesmih. V Rim je za to priložnost šlo veliko Slovencev, iz Goriške cel avtobus. Sploh pa je bilo v cerkvi, tako ugotavlja provincial slovenske Družbe Jezusove p. Lojze Cvikl, največ Slovencev. Zelo je zadovoljen, da sta bila letos posvečena kar dva Slovenca; to seveda ni malo. "Lepo bi bilo, ko bi bilo vsako leto tako," se je nasmehnil.

Mirko in David bosta po vsej verjetnosti posvečena v duhovnika jeseni 1999. Goriška Cerkev, iz katere izhajata, se z njima srčno veseli.

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA OB NEDELJSKEM EVANGELIJU

IZLUŠČI JEDRO!

ZVONE ŠTRUBELJ

2. VELIKONOČNA NEDELJA

Tomaža, enega izmed dvanaajsterih, ki se je imenoval Dvojček, pa ni bilo med njimi, ko je prišel Jezus. Drugi učenci so mu torej pripovedovali: "Gospoda smo videli." On pa jim je rekel: "Če ne vidim na njegovih rokah rane od žebelj in ne utaknem prsta v rane od žebelj in ne položim roke v njegovo stran, nikakor ne bom veroval." Čez osem dni so bili njegovi učenci spet notri in Tomaž z njimi. Jezus je prišel pri zaprtih vratih, stopil mednje in jim rekel: "Mir vam bodi!" Potem je rekel Tomažu: "Položi svoj prst sem in poglej moje roke! Daj svojo roko in jo položi v mojo stran in ne bodi neveren, ampak veren." Tomaž mu je odgovoril in rekel: "Moj Gospod in moj Bog!" Jezus mu je rekel: "Ker si me videl, veruješ? Blagor tistim, ki niso videli, pa so začeli verovati!" (Janez 20, 24-29).

MOJ GOSPOD IN MOJ BOG! VERUJEM!

Janezova pripoved o nevernem Tomažu sodi v klasično povelikonočno branje. Cerkev želi s tem odlomkom utrditi vero vseh kristjanov v Kristusovo vstajenje. Obenem pa hoče opozoriti vse odgovorne v Cerkvi, naj bodo široki in naj dosledno spoštujejo tudi tiste kristjane, ki imajo krizo vere. Apostol Tomaž je bil eden od dvanaajsterih apostolov. Ena dvanaajstina vseh krščenih ima skoraj pravico biti kakor apostol Tomaž, na poti k zreli veri, v iskanju dokončnih odgovorov, v pričakovanju srečanja z vstalim Kristusom. Cerkev je že od apostolskih časov naprej temu posvečala posebno pozornost. S tem razmišljanjem bi rad nagovoril vse, ki še hodijo z nevernim Tomažem ali pa jim je Tomažev dvom še nerazrešljivo vprašanje.

Od zibelke do groba človek nezavedno in le včasih zavestno doživlja odmiranje sveta in podob v njem in obenem globoko v sebi občuti rojstvo novega sveta in obzorje vedno novih luči. Ko se rodi, odmre varnemu zavetišču in vstopi v popolnoma nov svet. Ko se hrani iz materinih prsi, so te prsi njegov novi svet. Šele čez nekaj časa zagleda tudi materin obraz, njene oči, ki so kot dve svetli zvezdi na nebu, njene ustnice, ki so kot obok in portal nežnih in prijaznih besed, njene ljubezni. Kmalu odmre tudi ta podoba, rodi se nova: mati kot celotna oseba, ki hodi, z rokami ziblje, hrani, čisti, ureja svet. Odmiranje nekega sveta postane intenzivno tudi v obdobju pubertete, ko mladostnik zapušča družino in korak za korakom vstopa v svet družbe. Nove luči, novi upi, nova obzorja. V ta psihični in duhovni proces vstopamo tudi kot odrasle osebe. Ko nas kdo, ki je bil za nas pomenljiv, razočara in izda, pa naj bo to oseba, ki jo ljubimo in od nje pričakujemo vse, ali kdo od prijateljev, morda eden od staršev, lahko tudi brat ali sestra, večkrat je to tudi lasten otrok, takrat v nas odmre neki odnosni svet in nas pahne v krizo. Le-ta pa v izbiro novega sveta, upanja na obzorju ali pa nasprotno, v izbiro objokovanja, žalosti, skratka preteklosti. Prav isto doživljamo ob smrti ljubljenih oseb. Ko jo pospremimo do groba, vemo, da ni umrla samo ona. V nas umre del našega dosedanega sveta, ena dvanaajstina nas samih. Obdobje žalovanja spet postane izbira: ali se umaknemo in za vedno skrijemo v preteklost, v svet podob in doživljanj, ki se ne bodo nikoli ponovila, ali pa zremo naprej, proti novemu obzorju, k vstajenju. Kaj se nekaj podobnega ne zgodi tudi vsem, ki se upokojijo, ko zapustijo delovno mesto in odmrejo dolgemu obdobju poklicnega dela in sveta, ki so ga živeli s sodelavci, zdaj pa so pred novim obdobjem, pred izzivom prihodnosti, novega načina življenja?

Vsa ta odmiranja in rojevanja nas pripravljajo na dokončen prestop v življenje. Vsa ta podzavestna, morda le v eni dvanaajstini zavestna izkustva nas približajo vsebini velikonočnega oznanila o vstajenju. Luč je močnejša od teme, življenje je močnejše od smrti, vsako umiranje pripravlja prostor novemu rojstvu. Tako kot si nobenega rojstva ne zaslužimo sami, ampak je vedno dar, je tudi Kristusovo vstajenje čisti božji dar; jasno in nepreklicno sporočilo Boga, da je življenje neuničljivo, da zmaguje po večni božji zamisli. Kristusovo vstajenje je kakor božji pečat, ki ga lahko razberemo v vsakem novem rojstvu upanja, v vsaki temeljni človeški izkušnji, ki je usmerjena v prihodnost, k življenju brez mej in pregrad.

Tomaževa izpoved ob srečanju z vstalim Kristusom pomeni veliko pritrditev človekovemu neuničljivemu upanju in hrepenenju po življenju v polnosti, po Bogu. "Moj Gospod in moj Bog!" V tej kratki in čisti izpovedi vere uvidimo, kako so vsa orožja upora, vsi dvomi in vsi napor, da bi s človeškimi argumenti izpodbijali premoč življenja, na tleh. Z golo in čisto vero Tomaž tudi danes, in v imenu nas vseh, izpoveduje in moli: "Moj Gospod in moj Bog! Verujem!"

IZ ŽIVLJENJA CERKVE

BESEDE SVETEGA OČETA V VELIKONOČNEM ČASU

"VLADATI POMENI SLUŽITI"

Velika noč, ki je minila, je bila zelo naporna za svetega očeta, ki je počasi, a vztrajno in z veliko mero potrpežljivosti kljub častiljivim letom in obolelemu telesu opravil vsa bogoslužja, ki so prav za velikonočne praznike običajno zelo dolga. Kdor je spremljal razne velikonočne obrede Janeza Pavla II. po televiziji, je lahko videl, s kakšno zavzetostjo je papež sledil obredom in božji besedi, in opazil tudi njegovo trdno odločnost, ki je ena od pomembnih, lepih lastnosti poljskega papeža.

Marco Politi, znani in cenjeni vatikanist italijanskega dnevnika La Repubblica, je v torek, 14. t.m., v svojem odličnem komentarju o sv. očetu zapisal: "Še enkrat se je torej papež, katerega nekateri paradoksalno imenujejo »zadnji marksist po padcu berlinskega zidu«, zavzel za tiste, ki na Zemlji najbolj trpijo, za vse tiste, ki morajo v življenju šele doseči vse tisto, kar je za maloštevilne prebivalce Zemlje že danost: zaščito pravic, skrupnost, v kateri vladata zakon in pravica, zaposlitev, možnost, da bi zaživel človeka vredno življenje. Temu spisku pravic je papež dodal še tisti dve pravici, ki ju vedno omejuje v svojih nagovorih povsod po svetu: pravico do miru in pravico do solidarnosti, na katero se navezuje tudi nenehno vzpostavljano dialoga."

S temi lepimi in jasnimi besedami se je Politi spomnil papeževega nagovora, ko je sv. oče na Veliko noč v Rimu pred

tradicionalnim blagoslovom Urbi et orbi vzkliknil: "Oznajenje miru Vstalega Kristusa opogumlja vse tiste, ki v življenju hodijo po težki kalvariji, križpoti, kateri ni videti konca in so zaradi tega potlačeni, potrpi v svojem upanju na spoštovanje dostojanstva in pravic vsakega človeka, so potlačeni, ko upajo na pravico, na zaposlitev in delo, na bolj pravične življenjske razmere!" Sveti oče tudi tokrat ni mogel mimo vseh tlačanih in ponižanih na Zemlji, za katere se odločno

zavzema od vedno, vse od tistega dne, ko se je odločil, da postane duhovnik.

Morda gre iskati odgovor na papeževo razmišljanje med križevim potom na veliki petek v njegovi mladosti, ki jo je preživel na Poljskem in je na lastne oči videl, kako strahovito so nacisti preganjali Jude. Na veliki petek se je namreč spomnil tudi na "naše starejše brate"-Jude, katerim se je spet opravičil za vse hudo, ki so jim ga v stoletjih storili kristjani. Hkrati pa jih je sv.

oče tudi povabil, naj razmišljajo o svoji današnji usodi, in pri tem zelo vladno namignil na dejstvo, da se prav oni, Izraelci, ki so bili zatirani, obnašajo danes do Palestincev zelo grobo in jim jemljejo neodtujljive pravice, ko jim kratijo svobodo. Sv. oče je tudi zmolil za "starejše brate", ki jih je povabil, naj skupno s kristjani razmišljajo o življenju in delu "skupnih očetov", kot sta bila Abraham in Mojzes.

Opazovalci vidijo v teh papeževih besedah zelo jasn namen, da bi dosegel trajno spravo med Judi in kristjani. Janez Pavel II. že desetletje vztrajno in molče pripravlja pravno slovesnost-bogoslužje na gori Sinaj, ko naj bi si podali roke muslimani, Judje in kristjani. Papež si srčno želi, da bi svet vstopil v tretje tisočletje spravljen in v miru.

Seveda za sv. očeta ostaja na prvem mestu vsak posameznik, vsak človek, ki je narejen po božji podobi, in njegov odnos do Boga ter sočloveka. Ko sv. oče nagovarja mogočnike in vse ljudi po svetu, naj skrbijo za vsakega človeka, da bo živel človeka dostojno življenje, se v bistvu drži evangelija in njegovega nauka.

Pomenljive so bile njegove besede med mašo na veliki četrtek, ko je med drugim dejal: "Resnični Kristusov učenec je samo tisti, ki se zanj in za njegovo usodo zavzema, in je prav tako kot Jezus hiter, ko je treba nuditi pomoč bližnjemu in se pri tem osebno žrtvovati. Služenje drugim, skrb za bližnjega torej, je bistvo vsake dobro urejene oblasti: vladati pomeni služiti."

JUP

SVETNIK TEDNA

25. APRILA

SILVESTER ČUK

EVANGELIST MARKO

Po izročilu, ki sega v apostolske čase, je pisec drugega, najkrajšega evangelija, Marko, učenec apostola Petra in nato njegov sodelavec v Rimu. Na željo rimskih kristijanov je med letoma 65 in 70 napisal svoj evangelij, ki je po nastanku najstarejši. Marko velja za "iznajditelja" književne vrste, imenovane evangelij. Izbor iz izročila, ki mu je bilo na voljo - Jezusove besede in pripovedi o Jezusu - je upel v kronološki in geografski okvir navideznega življenjepisa: od tedaj, ko je Janez krstil Jezusa v Jordanu, pa do tedaj, ko so v Jeruzalemu našli njegov prazni grob.

Marko je bil iz ugledne družine v Jeruzalemu. Njegova mati je bila lastnica hiše, v kateri se je po Gospodovem vnebohodu zbirala prva krščanska občina. Iz tega nekateri sklepajo, da je bila v Markovi hiši obednica, v kateri je Jezus na veliki četrtek s svojimi apostoli obhajal zadnjo večerjo in med njo postavil euharistijo. Marko, pravijo, je Jezusa gotovo osebno poznal, vendar je bil še premlad, da bi postal njegov učenec. Za prestop iz judovstva v krščanstvo ga je pridobil apostol Peter, ki ga je tudi krstil. Po svojem bratranču Barnabu se je Marko leta 44 seznanil z apostolom Pavlom, ki je prinesel iz Antiohije darove za revne kristjane v Jeruzalemu, kjer je bila huda lakota. Ko sta se Pavel in Barnaba vračala v Antiohijo, sta vzela s seboj mladega Marka. Kmalu zatem sta šla na prvo misijonsko potovanje na Ciper in v južne pokrajine Male Azije in Marko jima je bil pomočnik. Ko so stopili na maloazijska tla, se je Marko na lepem vrnil v Jeruzalem. Morda ga je premagalo domotožje, morda se je ustrašil nevarne poti po gorskem svetu, morda se kot pokristjanjeni Jud ni strinjal s širokimi Pavlovimi nazori. Ko sta se Pavel in Barnaba vrnila v Jeruzalem in poročala o uspešnem delu med pogani, je bilo Marku žal, da ni vztrajal, in ju je prosil, če bi smel iti z njima, ko bosta šla na novo potovanje. Toda Pavel ga ni hotel vzeti s seboj, čeprav je Barnaba to želel. Pavel se je odpravil sam na svoje drugo misijonsko potovanje, Barnaba in Marko pa sta uspešno misijonarila na Cipru. Okoli leta 54 sta otok zapustila. Po starem izročilu naj bi Marko odšel v Aleksandrijo v Egipt, kjer je postal prvi škof tega cvetočega mesta. To bi utegnili biti med letoma 54 in 62.

Leta 62 je bil Marko spet pri Pavlu, ujetniku v Rimu. Zdal ga je cenil tudi Pavel, ker je Marko dozorel v dobrega misijonarja. Po Pavlovi osvoboditvi je bil v Rimu nekaj časa skupaj s Petrom in tedaj je na prošnjo rimske krščanske občine napisal svoj evangelij. Ko je bil Pavel drugič v ječi, Marka ni bilo več v Rimu. Po mučeniški smrti obeh apostolskih prvakov je Marko postal povsem samostojen in je z govorno in pisano besedo oznanjal, kar je slišal od njiju. Umril je mučeniške smrti, verjetno v Aleksandriji. Od tam so njegove svetinje prenesli v Benetke, kjer so v 1. stol. njemu v čast zgradili veličastno baziliko. Iz Benetk in Ogleja se je češčenje sv. Marka širilo tudi v naše kraje. Benetke so se na višku svoje slave imenovale "republika sv. Marka". Za mestni grb imajo Benetke krilatega leva, ki je simbol evangelista Marka.

Ime Marko je na Slovenskem zelo pogosto. Iz tega imena so nastali tudi številni priimki pa tudi mnogi naši kraji nosijo ime po tem svetniku. Na njegov god so bile nekdanje velike prošnje procesije za dobro letino.

■ Lokalni program iz koprškega studia se začne vsak dan ob 16. uri. Ob 16.45 so vsak dan obvestila o kulturnih in cerkvenih dogodkih na Primorskem in v zamejstvu.

Radio Ognjišče lahko poslušate na Uku frekvencah 107,5 - Sveta gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst).

Svetopisemskih "40" in štiridesetdanski post (2)

OTMAR ČRNILOGAR

VEST

Znan je latinski rek: Nemo iudex in propria causa - nihče ne more biti sebi sodnik. Najbrž je tak rek kar praveš za sodišče; saj vemo, da na sodišču niti sorodniki obdolženca ne morejo nastopiti kot prič. Če pa se zarijemo v moralno področje, rek ne more več veljati. Kdo pa lahko moje misli, moja hotenja, moja dejanja natančneje presodi kakor jaz sam?!

Da, vest! Ta Božji blagoslov in prekletstvo hkrati! Zavedati se! Ne zamerite mi, če bom nekoliko neokusen:

velikokrat sem bil priča, kaj priča, celo sodeloval sem pri klanju prašiča ali bika. Tedaj sem razmišljal, kako žival doživlja svoj zadnji trenutek, kako se ga zaveda. Vbod z nožem je resda boleč, a ne tako hudo, kakor je posledica - smrt. Prav take vbode so namreč čutili tudi Bošnjaki in Bosanci. Še dandanes jih čutijo otroci in ženske in mošje na Kosovu in drugod po Zelenem planetu.

Za kaj torej gre? Enako dejanje in enak konec, vendar

ono brez zavesti, to z zavestjo, ono kar tako, to tragično. Prašič se pač ne zaveda, da ga več ne bo, človek pa se zaveda, da mineva. Človek namreč ve, da ga nekdo ubija, žival pa tega ne ve.

Blagoslov in prekletstvo je torej človekova vest.

Med živalmi in človekom je veliko podobnega: one in mi na podoben način prihajamo na ta svet; zelo podobno, če ne celo enak, je tudi odhod s tega sveta; tudi dogajanje od rojstva do smrti je zelo podobno, vendar je drugačno: drugačen je odnos mačke do skorje kruha kakor človekov; drugačno je ljubljenje mačkov kakor ljubljenje človeka; drugačno je tatvina mačke kakor tatvina človeka; drugačno je morilska sla mačke kakor morilska sla človeka. Mačka pač ni bila ustvarjena po Božji podobi, človek pa je. In med drugim je človek prav po vesti Bogu podoben - vse od Eve in Abela naprej. Zato bi Aristotelovo opredelitev človeka, češ da je razumno bitje, lahko mirne duše zamenjali z opredelitvijo, da je človek bitje z vestjo. Prav vest nas nam-

reč razločuje od vsega ostalega. Po vesti je človek izjemno bitje.

Kdor potrka na vest bližnjega ali pa prisluhne lastni vesti, ne dela nikomur krivice, marveč stori uslugo bodisi sebi bodisi bližnjemu, saj s tem opozarja, da nismo ušli iz živalskega vrta, ampak prišli iz Božjih rok in da bo najbolj pametno, če bomo Božjemu načrtu ostali zvesti, se zavedali svojega plemenitega izvira, prisluhnili Božjemu glasu v sebi - temu pa pravimo vest; kajti le tako bomo ostali zvesti tudi samemu sebi. Je pač že tako, da ga bo ura polomila, če bo hotela biti modrejša od urarja.

Ali torej Cerkev dela ljudem krivico, ali ljudi trpinči, če jih opozarja na vest? Ali jim jemlje svobodo, če jih vabi in kliče, naj pokleknejo v spovednico, da bi jim Bog odpustil, kar jim vest očita zoprnega - zoprnega Bogu in njim samim? Ali je torej spoved tortura? Mar ni človek sam tisti, ki se želi rešiti nesnage?

Če pa kristjan ve še za Jezusovo priliko o t.i. izgubljenem sinu in za Jezusovo izjavo, da njegov Oče hoče, da bi se (prav) vsi ljudje zveličali, ga v tem svetu ni več imenitnejšega humanizma - ne Platonovega ne Ciceronovega, kakor

krščanski humanizem. Zato lahko postavimo trditev: biti zvest (vest!) Bogu pomeni biti zvest sebi. In le kdo ne bi bil rad zvest sebi? Ali z drugačno besedo: vest se ne da utopiti v vino, umiri pa se v spovednici; kdor se spovednici izogiba, sam sebi škoduje; zvestoba sebi je zvestoba vesti in - Bogu.

Ker pa imamo kristjani za seboj že celo plejado vestnih ljudi, vam bom navedel vsaj nekaj izjav apostola Pavla, tistega Šaula, ki je pred Damasikom zamenjal poklic iz specialca v Kristusovega apostola, ime Šaul pa v Pavla.

Malo drzen bom: pojem vesti je na Zeleni planet prinesel šele Jezusov evangelij; v knjigi Nove zaveze pa zlasti apostol Pavel. Prav čudno je, da v evangelijih gr. besede synédesis, t.j. vest, ne najdemo. Najdemo pa jo zlasti v pismih ap. Pavla (24 krat), potem pa še trikrat v prvem pismu ap. Petra. Očitno gre za obrat mišljenja glede vprašanja, ali je človek pred Bogom odgovoren za vsa svoja dejanja, ali pa samo za tista, ki jih je storil zavestno in da nas Bog sodil po naši vesti, kakor temu danes pravimo, da torej tudi pri Bogu ne gre za "fiat ius, peccat mundus" - naj obvelja pravica, pa četudi propade svet.

DALJE

PODELITEV NAGRADE BO 20. T.M. OB 20.30 V PETERLINOVI DVORANI

LITERARNO NAGRADO VSTAJENJE PREJEL MARKO SOSIČ

Dne 7. aprila 1998 so se zbrali v Trstu na sedežu Slovenske prosvete v ulici Donizetti odborniki zamejske nagrade Vstajenje, in sicer prof. Zorko Harej, prof. Zora Tavčar Rebula, prof. Diomira Fabjan Bajc, urednik Marij Maver in prof. Martin Jevnikar in v daljši razpravi pregledali in ocenili sedemnajst knjig, ki so izšle v zadnji poslovni dobi. Soglasno so se odločili, da podelijo literarno nagrado Vstajenje za leto 1997 trža-

škemu pisatelju Marku Sosiču (na sliki) za kratki roman *Balerina, Balerina*, ki je izšel pri Mladiki v Trstu. Denar za nagrado je prispevala Zadruga kraška banka. Odbor je letošnje nagrado takole utemeljil:

Marko Sosič spada v mlajši rod tržaških pisateljev. Uveljavil se je že z zbirko *novel Rosa na steklu ter gledališkim dnevnikom Tisoč dni, dve sto noči*. Svoj izraziti lirično pripovedni dar pa je pokazal v svojem

FOTO BUMBAGA

NEKAJ PODATKOV O NASTANKU IN SEZNAM NAGRAJENCEV OD LETA 1963 DO DANES

35 LET LITERARNE NAGRADE "VSTAJENJE"

Dne 19. septembra 1963 so se zbrali v Trstu na sedežu Slovenske prosvete, ul. Donizetti 3, predstavniki zamejskih demokratičnih in katoliških organizacij, revij, časopisov, Mohorjeve družbe iz Gorice in Celovca in na pobudo duhovnika in pesnika dr. Stanka Janežiča ustanovili Literarno nagrado Vstajenje v Trstu. Namenjena je zamejskim in zdromskim pesnikom, pisateljem in znanstvenikom, ker ustvarjajo v težjih razmerah kakor v matični domovini, imajo manjši odziv in navadno tudi ne dosežejo nobenega drugega javnega priznanja. Nagrado dobi delo, ki je na umetniški višini, temelji na vrednotah zahodneevropske kulture in krščanstva, znanstveno delo pa na trdnih znanstvenih osnovah, izšlo pa je v letu pred podelitvijo nagrade.

Podelitev nagrade bo javna na večeru Društva slovenskih izobražencev, da bi ljudem prikazali bogastvo in mnogovrstnost zamejske in zdromske ustvarjalnosti, pesnikom, pisateljem in znanstvenikom pa dali vsaj skromno javno priznanje in se jim zahvalili za njihov trud. Na prireditvi se bomo prijateljsko srečali z nagrajencem - če bo mogoče -, na vsak način pa bomo predstavili njegovo celotno delo z referatom in branjem iz njegovih del.

Nagrada se bo podeljevala v velikonočnem času, zato se imenuje Vstajenje. Seja za določitev nagrade bo na veliki teden, sklicuje jo predsednik, odločitve se sprejemajo z večino glasov.

Na sestanku je bil izvoljen odbor petih članov, ki bo skrbel za nagrado in jo podeljeval. Izvoljeni so bili: ravnatelj dr. Anton Kacin, pisatelj in časnikar Franc Jeza in prof. Martin Jevnikar iz Trsta, dr. Rafko Vodeb, duhovnik, pesnik in profesor v Rimu in pisatelj Lev Detela z Dunaja. Ker ima prof. Martin Jevnikar najboljši pregled nad zamejsko in zdromsko literaturo, ki jo zbira in o njej poroča na Radiu Trst A, v Mladiki in Literarnih vajah, postane predsednik in pošlje odbornikom vsako leto mesec dni pred sejo za nagrado seznam knjig, ki so izšle v zadnjem letu. Komisija je neodvisna od strank in društev, sama se dopolnjuje in sama skrbi za denar in podelitev nagrade.

L. 1969 je odstopil Lev Detela, ker je bil na Dunaju preveč oddaljen. 20. maja 1971 je odstopil Rafko Vodeb, ker se je vrnil v domovino. Namesto njiju sta bila izvoljena prof. dr. Zora Tavčar Rebula, pesnica in pisateljica, in prof. dr. Zorko Harej, skladatelj in

pevovodja. 18. aprila 1974 je odstopil Franc Jeza zaradi nesoglasja pri podelitvi nagrade skladatelju Ubaldu Vrabcu. Njegovo mesto je sprejela pesnica in kulturna delavka Ljubka Šorli Bratuž iz Gorice. 8. novembra 1983 je odstopil dr. Anton Kacin zaradi let, na njegovo mesto je bil izvoljen Marij Maver, urednik Mladike in kulturni delavec. 30. aprila 1993 je umrla Ljubka Šorli Bratuž, namesto nje je bila izvoljena prof. Diomira Fabjan Bajc.

Prvih deset let sta prof. Martin Jevnikar in dr. Anton Kacin hodila po Trstu in Opčinah in pri trgovcih prosila denarne prispevke za nagrado. Vsako leto sta nabrala 50.000 lir in to je bila nagrada. Od 1973 poklanja denar Zadružna kraška banka z Opčin in nagrado podeljuje njen predstavnik.

Nagrado Vstajenje so do danes prejeli za leto:

- 1963 Vinko Beličič za zbirko črtic *Nova pesem*;
- 1964 Ruda Jurčec za knjigo spominov *Luči in sence*, I. del;
- 1965 France Dolinar za eseja o Slomšku in Grivicu v *Meddobju 1963-65*;

- 1966 Karel Mauser za roman *Ljudje pod bičem*, III. del;
- 1967 Vinko Brumen za knjigo esejev *Iskanja*;
- 1968 Alojz Rebula za roman *V sibilinem vetru*;
- 1969 Lev Detela za 7 knjig pesmi in proze;
- 1970 Boris Pahor za potopisni roman *Skarabej v srcu*;
- 1971 Vladimir Kos za pesmi *Ljubezen in smrt. In še nekaj*;
- 1972 Milka Hartman za pesmi *Lipov cvet*;
- 1973 Valentin Polanšek za črtice *Velike sanje malega človeka*;
- 1974 Ubald Vrabec za *Ljudske nabožne in Maša št. 5*;
- 1975 Andrej Kobal za spomine *Svetovni popotnik pripoveduje*;
- 1976 Štefan Tonkli za zbirko *Na križpotju cest stojim* in za življenjsko delo;
- 1977 Irena Žerjal za zbirko *Pobegla zvezda*;
- 1978 Zora Piščanc za roman *Pastirica Urška*;
- 1979 Franc Jeza za fantastične črtice *Nevidna meja*;
- 1980 Pavle Merku za *Plemiška pisma*;

Primerjava med eksodusom iz Istre in tistim iz Sudetov po drugi svetovni vojni (6)

PETER MERKŪ

Eksodus iz Istre je trajal od septembra 1943 do januarja 1956, torej skoraj 13 let, in je po podatkih begunske organizacije *Opera Profughi* zaobjel 190.905 pravno priznanih oseb. Tem je treba dodati 10.535 nepriznanih istrskih beguncev, katerim mnogi viri prištevajo iz previdnosti še 50.000 oseb. Tako pridemo do maksimalnega števila 250.000.

V svoji knjigi *Fojbe, bremske preteklosti (Foibe, il peso del passato)* pride Raul Pupo do zaključka, da se je smrt v fojbah tako globoko zasidrala v spominu sodobnikov, da prihaja v trenutkih nacionalne in politične negotovosti do prave obsedenosti, tako "da je verjetno občutno vplivala tudi na množične odločitve, kot je bila tista, ki so jo Istrani sprejeli v povojnem obdobju, ko so se odločili za eksodus".

V knjigi *Storia di un esodo* (Eksodus) se avtor sprašuje, ali ni rezultat tako totalnega bega iz Istre mogoče olajšal hoteno krut prikaz pokolov, z namenom, da bi po oktobru 1943 okrepil boj proti partizanom. Bobneče protislovansko sovraštvo, ki ga je propagiral tisk, je lahko le prispevalo v to smer, čeprav je težko reči, v kolikšni meri. Po že navedenem primeru eksodusa iz Pule bom dodal le še to, kar je objavil 27. 6. 1946 *Il grido dell'Istria*: "...za tistega, ki tega še ne ve, 'drugarica' pomeni tovaršica. Za nas, ki jo poznamo, pomeni približno tole: človeškemu rodu pripadajoča žival ženskega spola; zaradi posebnih življenjskih pogojev in protinaravnega ravnanja, se ji je spremenil obraz, oblike telesa in duha... Kot reakcija na to sta v njej zrasli besnost in jeza in prevzela je divji značaj lisice, volka in prašiča."

Kar zadeva Nemce v Sudetih, je zelo težko brati pričevanja izgnanih, saj beremo o dogajanjih nezasišlanega

zadnjem delu, kratkem romanu *Balerina, Balerina*, ki je postal lanska knjižna uspešnica ter doživel tako slovensko kot italijansko odsko u-prizoritev.

Roman *Balerina, Balerina* prese- neča z zrelostjo in etično držo, s katerima se mladi avtor vživlja v psiho prizadete deklice. S psihološko pronicljivostjo nam skozi prvoosebno pripoved opisuje doživljanje neme- ga dekleta sredi njenega vsakda- njika, ki je hkrati vsakdanjik tukajšnje kraške delavske družine, v kateri trpljenje osmišljuje toplina medseboj- nih odnosov in čut za humor. *Slog romana je enovit, bistven z nekaj narečnega kolorita in pomeni v tukaj- šnji literaturi novost. Roman je izje- mno berljiv in umetniško prepričljiv.*

ZA KOMISIJO LITERARNE NAGRADE VSTAJENJE
- PROF. MARTIN JEVIKAR

- 1981 Bruna Pertot za črtice *Dokler marelice zorijo*;
- 1982 Zora Tavčar za *Veter v laseh*;
- 1983 Ljubka Šorli za zbirko *Veseli ringaraja* in za življenjsko delo;
- 1984 Saša Martelanc za knjigo črtic *Melodija*;
- 1985 France Papež za zbirko *Dva svetova*;
- 1986 Tomaž Simčič za znanstveno knjigo *Jakob Ukmar*;
- 1987 Franc Sodja za *Pisma mrtve- mu bratu*;
- 1988 Janko Messner za *Živela Nem- čija. Dnevnik 1938-1941*;
- 1989 Zorko Simčič za knjigo *Trije muzikantje ali povratek Lepe Vide*;
- 1990 Dušan Jelinčič za *Zvezdane noči*, opis slovenske odprave "Karakorum 86";
- 1991 Vinko Ošlak za *Saj ni bilo niko- li drugače*;
- 1992 Igor Škamperle za *Sneg na zlati veji*;
- 1993 Tone Brulc za *Vardevanje an- gelčka*;
- 1994 Rafko Dolhar za *Od Trente do Zajzere*;
- 1995 Jože Velikonja - Rado Lenčec za *Who's Who*;
- 1996 Stanko Janežič za pesmi *Ve- černo žarenje*;
- 1997 Marko Sosič za roman *Baleri- na, Balerina*.

SLOVENSKA STALNA GALERIJA V BENETKAH

Leta 1992 je v osrčju Madrida začela delovati prva slovenska galerija izven meja matične domovine. Nastala je v sodelovanju Ministrstva za kulturo republike Slovenije in Obalnih galerij Piran, predvsem pa z velikimi prizadevanji nekaterih posameznikov. Med najbolj zaslužnimi je bila gotovo Lidija Šircelj, skupaj s španskima prijateljicama Conchi Garcia in Adriano Huarte, ki je prevzela tudi vlogo kulturnega atašeja v španski prestolnici in bila sploh idejni vodja projekta. Galerija se je poimenovala A+A (A mas A), v petletnem obdobju obstoja pa je predstavila najboljše slovenske likovnike. Načrte za galerijski prostor je izdelal Boris Podrecca.

Čeprav je po petletnem obdobju uspešne španske zgodbe delovanje galerije prenehalo, so njeni akterji že takrat obljubljali, da bi se zbirka stalne slovenske galerije prenesla tudi v druga evropska mesta. Prva taka priložnost se zdaj ponuja v Benetkah, kjer bo v petek, 17. aprila, ob 12. uri otvoritev takšnega razstavnega prostora v Calle Malipiero (Sansamuele 3073). Na laguni že dolga stoletja domuje najstarejša likovna akademija na svetu, poleg nje pa še številni muzeji in fundacije ter več kot stoletje star in ugleden Bienale. Prav v to družbo pa se bo zdaj zapisala še zgodba o slovenski likovni umetnosti.

KK

OBVESTILA

PRIČEVALCI VSTAJENJA ALOJZA REBULE V BROŠURI
Izšla je brošura s predstavitvijo III. Mednarodne literarne nagrade *Serrove zgodbe* za leto 1997 pisatelju Alojzu Rebuli za delo *Pričevalci Vstajenja*. Žirija je pisatelju Rebuli podelila prvo nagrado. Brošuro lahko dobite v Trstu v Tržaški knjigarni in pri Fortunatu, v Gorici pa v Katoliški knjigarni.

PODELITEV NAGRADE VSTAJENJE MARKU SOSIČU
Društvo slovenskih izobražencev in odbor za nagrado Vstajenje vabita v ponedeljek, 20. aprila, ob 20.30 na svečano podelitev nagrade Vstajenje tržaškemu pisatelju Marku Sosiču za roman *Balerina, Balerina*. O avtorju in delu bo govoril prof. Pavle Merku, odlomek iz romana bo prebrala igralka Lučka Počkaj. Prireditve bo v Peterlinovi dvorani v Donizettijski ulici št. 3.

V malo več kot poldrugem letu je bilo od treh milijonov in tristo tisoč Nemcev iz Sudetov izgnanih skoraj dva milijona in devetsto tisoč. Na Češkoslovaškem jih je ostalo približno 200.000. Kolikšno je število žrtev v naših dveh primerih? Organizacije sudetskih izgnancev trdijo, da je bilo nemških žrtev češkega nasilja približno 225.000. Toda tako nemški kot češki zgodovinarji omejujejo to število na 20 do 40.000. Nekateri člani češko-nemške komisije zgodovinarjev pripisujejo to veliko razliko različnim zornim kotom: medtem ko Nemci upoštevajo vse žrtve, tudi Jude in Rome, jih Čehi izključujejo, ker so umrli še pred koncem vojne.

Iz knjige *Il martirologio delle genti adriatiche* (Mučeništvo jadranskih narodov) povzemamo samo za Istro okoli 2.000 žrtev jugoslovanskega nasilja: kaj več je o tem trenutno nemogoče povedati zaradi oviranja raziskav. Vsekakor iz tega izhaja:

DEVETA RAZLIKA: Številčna razlika med nemškimi žrtvami v Sudetih ter italijanskimi žrtvami v Istri je zelo velika, v škodo Nemcev. Obema skupno pa je količinsko neskladje, ki izvira iz različnih zornih kotov.

DALJE

32 DNEVNIKOV IZ 11 DRŽAV

PRVO SREČANJE MANJŠINSKIH DNEVNIKOV EVROPSKE ZVEZE

Danes, 16., in jutri, 17. aprila, poteka v veliki dvorani Visoke šole za moderne jezike za prevajalce in tolmače, v prostorih bivšega Narodnega doma v Trstu, prvo srečanje dnevnikov narodnostnih manjšin v Evropski zvezi.

Srečanje prirejajo Primorski dnevnik, Slovenski raziskovalni inštitut in Avtonomna dežela Furlanija-Juljska krajina. Svoje pokroviteljstvo sta dali predsedstvo italijanske vlade in italijanska vsedrjavna časnikarska zbornica, finančno pa je pobudo podprla Evropska komisija.

Dvodnevno srečanje, ki se ga udeležujejo predstav-

niki 32 dnevnikov iz 11 evropskih držav, ima zelo gost in pester spored. Udeleženci bodo obravnavali pisano in raznoliko situacijo dnevnikov in občil narodnih manjšin, njihove probleme, potencialne in možnosti. Potekalo bo tudi delo po skupinah, o katerem bo na koncu teklo poročilo. V okviru sporeda bodo tudi koncert Tržaškega okteta, srečanje z ustanovami slovenske manjšine v Furlaniji-Juljski krajini ter obisk Postojnske jame in partizanske tiskarne Slovenija.

O srečanju manjšinskih dnevnikov bomo podrobneje poročali v prihodnji številki.

POGOVOR / ADRIANO DORONZO

OD 21. DO 23. APRILA BO V TRSTU PRVI PREGLED NOVEGA SLOVENSKEGA FILMA

IVAN ŽERJAL

Od 21. do 23. aprila bo v kinu Alcione v Trstu prvi pregled novega slovenskega filma. Gre za prvo uradno tržaško srečanje izključno s slovensko filmsko produkcijo, ki ga prireja družba Progetti d'allegria v sodelovanju s klubom Anthares in pod pokroviteljstvom Generalnega konzulata republike Slovenije v Trstu, pri tem pa sodeluje Filmski sklad republike Slovenije. O tem nam je spregovoril lastnik družbe Progetti d'allegria Adriano Doronzo, ki je rad pristal na pogovor za naš list.

(DAMIJAN KOZOLE, STERLOTIP)

Na začetku nam je Doronzo orisal ustanovi, ki prirejajo pobudo. Družba Progetti d'allegria je navadna komanditna družba, ki se ukvarja s pobudami na kulturnem in umetniškem področju in s kinematografijo. Že pet let upravlja kino Alcione v Trstu, v katerem predvajajo tudi francoske, angleške, nemške in španske (in sedaj tudi slovenske) filme v izvirniku. Klub Anthares pa je nastal iz istoimenske špeditijske družbe. Gre za neprirediteljsko ustanovo, ki deluje na kulturnem in športnem področju.

Kako ste prišli do zamisli o pregledu novega slovenskega filma?

Dejstvo, da v Gorici že vrsto let poteka podobna pri-

reditiv (Film Video Monitor, op.p.) in da se v Trstu to ni moglo organizirati, se nam je zdelo zelo absurdno, nepojmljivo in smešno, saj je Trst veliko večji od Gorice. Tako smo se lotili dela. Reči moram, da smo takoj prejeli podporo in pomoč slovenskega konzulata v Trstu, prijatelja Andreja Berdona in Slovenske kinoteke iz Ljubljane, ki nam je priskočila na pomoč s filmskimi trakovi in pripravo vsega. Naj povem, da gre za zasebno pobudo, ki jo financiramo izključno s svojim denarjem. Upamo, da bo ta pregled prvi iz dolge serije, saj v Trstu obstaja rezervoar gledalcev, ki se zanimajo za to produkcijo.

Koliko in katere filme boste predvajali?

Vsega skupaj bomo predvajali pet filmov. V torek, 21.

aprila, bo uvodni večer, na katerem bomo predvajali filmsko glasbo, da nekoliko popestrimo prireditve. Igrala bosta saksofonist Bruno Prodan in harmonikar Denis Novato. Potem bo pozdravil predstavnik Generalnega konzulata republike Slovenije v Trstu, nato pa še predstavnik marketinga Slovenske kinoteke iz Ljubljane. Ob 22. uri bo edino predvajanje filma *Ekspres-ekspres*. V sredo, 22. aprila, bosta dve predvajani filma *Carmen* (ob 16. in 20. uri) in dve predvajani *Stereotipa* (ob 18. in 22. uri). V četrtek, 23. aprila, bomo predvajali filma *Halgato* (ob 16. in 20. uri) in *Outsider* (ob 18. in 22. uri). Vsi filmi bodo v slovenskem izvirniku s podnapisi v angleščini. Trenutno se pogajamo, da bi eden ali dva filma imela podnapise v

italijanščini. Gre za filme, ki so bili proizvedeni v letih 1996-98 in so vsi zanimivi, z družbeno in kulturno problematiko.

Slovenska kinematografija je na nedavnem festivalu Alpe Adria Cinema doživela lep uspeh. Ali Vi pričakujete podoben uspeh?

Pričakujem podoben uspeh, vendar ne zato, ker je slovenska kinematografija žela uspeh na festivalu Alpe Adria, ampak zato, ker doslej ni bilo rednega srečanja s slovensko kinematografijo v Trstu. Tako mislimo zapolniti vrzel, ki obstaja; ravno zato pričakujem dober uspeh.

V brošurici, ki ste jo pripravili ob tej priložnosti, piše, da upate, da bo ta prvi pregled slovenskega filma postal tradicija. Upate, da bo prišlo do česa podobnega, kot je Film Video Monitor v Gorici?

Treba je razlikovati: Film Video Monitor zaobjema tudi videoprodukcijo, kratkometražne filme, televizijo in druge pobude. Poleg tega prejema finančno podporo javnih ustanov. Naša pobuda je izključno zasebne narave, ne prejema nobene finančne podpore razen nekaterih majhnih sponzorjev, navedenih v brošurici (Tržaška knjigarna, avtošola Mambri, trgovina Papi sport, revija L'idea, klub Anthares in Ulisse navigator, op.p.), in seveda Zadržne kraške banke, ki nam je pomagala v nekoliko večji meri. Vendar ne prejemo podpore od javnih ustanov. To je edina razlika. Poleg tega se mi ukvarjamo izključno s filmi, in to z dolgometražnimi filmi. Vendar upamo, da bo ta pregled novega slovenskega filma, kot Film Video Monitor v Gorici, postal nekaj rednega.

POGREB JE BIL
11. APRILA

UMRL JE DR. FRANC ŠKERLJ

V četrtek, 9. t.m., je nepričakovano umrl pravnik, šolnik in družbeni delavec ter vidna osebnost naše narodnostne skupnosti, dr. Franc Škerlj.

Rodil se je v Knežaku leta 1914. Po končani osnovni šoli in gimnaziji se je vpisal na univerzo v Padovo, kjer je leta 1940 diplomiral iz leposlovja. V tem obdobju je občutil teroristično in raznarodovalno politiko italijanskih fašističnih oblasti in bil zaradi rabe slovenskega jezika večkrat izključen iz šole. Po univerzitetni diplomiji je bil aretiran in poslan v posebne bataljone. Ob razpadu Italije se je vključil v partizansko gibanje, najprej v Gubčevi brigadi, nato kot partizanski učitelj in soudeleženec v bojih za osvoboditev Trsta maja 1945. Bil je tajnik komandanta mesta Trst in tajnik Pokra-

jinskega osvobodilnega odbora za Trst in slovensko Primorje.

Po vojni je bil med ustanovitelji slovenskega radia v Kopru, slovenske pomorske šole ravno tam, Dijaške matice in Dijaškega doma. V okviru slovenske manjšine pa je bil v vseh povojnih desetletjih do zadnjega vsestransko angažiran v njenih ustanovah. Tako je dal časa poučeval na slovenskih šolah v Trstu, bil je tudi tajnik Sindikata slovenske šole, tajnik in predsednik Narodne in študijske knjižnice, nadzornik Slovenskega deželnega zavoda za poklicno izobraževanje, tajnik Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, član glavnega in nadzornega odbora Slovenske kulturno-gospodarske zveze ter član organizacij bivših partizanov in bivših političnih preganjancev.

Pokojnega dr. Franca Škerlja so pokopali naveliko soboto, 11. t.m. Hudo prizadetim svojcem izreka iskreno sožalje tudi naš list.

HOTEL RESTAVRACIJA

Lido

UL. CESARE BATTISTI 22
34015 MILJE (TS)
TEL. 271238-273338/9
FAX 271979

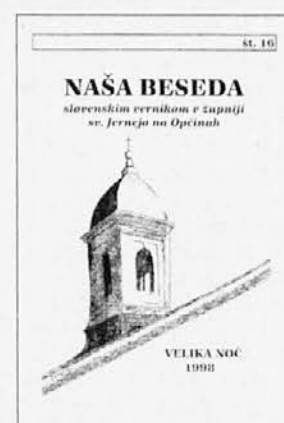
"NAŠA BESEDA" OB VELIKI NOČI

Na Opčinah imajo navado, da enkrat na leto v velikonočnem času izdajo glasilo *Naša beseda*, v katerem je povzeto najpomembnejše dogajanje v vaški in župnijski skupnosti v letu. Tokratna številka je že šestnajsta.

Uvodno misel je napisal župnik Zvone Štrubelj z naslovom *Pod vodstvom Svetega Duha proti letu 2000*. G. Štrubelj med drugim piše, da je "Sveti Duh duša Cerkve; oživlja jo in ji v vsakem času odpira nova pota v življenje." Sveti Duh daje torej smisel celotnemu življenju in delovanju Cerkve in kristjanov. Iz ugotovitve sledi druga, in sicer ta, da se danes piscu zdi, "da so naše krščanske skupnosti prevečkrat samo organizacijske enote Cerkve,

ki se izgubljajo v skrbi za dobro funkcioniranje verskih uslug... Samo tako si lahko razlagamo duhovno sušo in stalno upadanje sodelovanja pri verskem življenju župnijskih skupnosti."

V nadaljevanju je objavljen spored velikonočnih praznovanj v openski župniji, zatem najdemo prispevek Berte Vremec o petdesetletnici romanja fatimske Matere Božje na Tržaškem (k temu je dodano pismo bivšega openskega župnijskega upravitelja dr. Ernesta Belléta). Ivan Artač piše o 200-letnici ustanovitve župnijske šole na Opčinah, Stanka Sosič Čuk o šolanju na Opčinah v letih 1798-1998, Ivan Žerjal o poteku praznovanj ob 375-letnici openske župnije, Drago Štoka pa o ime-

novanju dr. Alojzija Ambrožiča za kardinala. Silva Resinovič Valenčič je prispevala poročilo o delovanju biblične skupine, Marica Dolenc o cerkvenem zboru Sv. Jernej, Majda Danev o dvajsetletnici zborov Vesela pomlad. Pavel

Vidau je napisal dva članka o dogajanju pri Banah, Nadja Roncelli piše o življenju na Ferlugih (pri tem si lahko preberemo tudi krajši spominski zapis starejše župljanke Jušte Guštin Planinšek). Andrej Maver-Mirni jelen je napisal poročilo o delovanju skavtov in skavtinj na Opčinah, Berta Vremec poročilo o Prešernovi proslavi in o openskem pokopališču, Lučka Susič o delovanju igralske skupine Tamara Petaros, Stanka Sosič Čuk o dejavnosti Sklada Mitja Čuk (prispevek je bil že prej objavljen v glasilu Škrat), Zoran Sosič pa o odprtju novega sedeža občinske izpostave. Na koncu so objavljeni še statistični podatki župnije: sezname krstov (31), smrti (43), porok (7) in najstarejših župljanov (61). Objavljena so še velikonočna voščila in kazalo.

OB 50-LETNICI MARIJANSKEGA SHODA

KIP FATIMSKÉ MARIJE BO POROMAL V SLOVENSKE ŽUPNIJE NA TRŽAŠKEM

V mesecu maju bo kip fatimske Matere Božje, ki ga hranijo na Opčinah in ga peljejo vsako leto v procesiji ob Marijanskem shodu, poromal v vse slovenske župnije na Tržaškem, tako v mestu kot v okolici.

Gre za pobudo slovenskih tržaških duhovnikov in vernikov, ki hočejo s tem počastiti 50-letnico Marijanskega shoda, ki vsako leto septembra privabi na Opčine veliko ljudi s Tržaškega, pa tudi iz ostalih krajev v zamejstvu in iz Slovenije. Letošnji 50. Marijanski shod pa bo 13. septembra, seveda na Opčinah. Namen tega majskega romanja pa je tudi ta, da se oživi, kot piše v zadnjem Našem vestniku, "dej-

Posnetek z lanskega Marijanskega shoda (Foto Kroma)

stvo Božjega in Marijinega bivanja v nas in med nami." S tem se želijo slovenski tržaški duhovniki in verniki tudi duhovno pripraviti na jubilejno leto 2000.

Pred tem je Marijin kip poromal med slovenske vernike leta 1949, ko je obiskal župnije na Krasu in v Bregu. Leta 1950 je kip fatimske Matere božje, ki ga hranijo v tržaškem semenišču (dar vitezov božjega groba na tržaškemu mestu), romal po mestnih in predmestnih župnijah. Leta 1959 je kip fatimske Matere Božje romal po vsej Italiji. Iz Rima je prišel v Trst s helikopterjem 17. septembra 1959, tu pa je ostal do 19. septembra istega leta.

Letošnje romanje se bo začelo v nedeljo, 3. maja, na Opčinah, ko bo mladinski dan (dan prej bodo v domu Andrej Zink odprli razstavo ikon Silve Bogatec, v Finžgarjevem domu pa bo p. Egon Sendler predaval o Marijinih ikonah). Zatem bo Marijin kip obiskal Ferluge, Bane, Trebče, Dolino, Domjo, Jezero, Boršt, Boljunec, Mačkopolje, Katinaro, Sv. Barbaro, Škedenj, Sv. Ano, Kolonkovec, salezijansko cerkev, Sv. Jakob, Novi sv. Anton, Sv. Vincencij, Rojan, Sv. Ivan, Barkovlje, Sv. Križ, Kontovel, Prosek in Repentabor, kjer bo 29. maja slovesen zaključek s tržaškim škofom msgr. Ravnanimjem (pred tem bo kip prisoten na Dnevu bolnikov na Opčinah). Potem bo kip obiskal še Padriče, Gropado, Pesek in Bazovico.

V vseh župnijah bodo maše in drugi verski obredi v počastitev Matere Božje.

OBVESTILA

SLOVENSKO STALNO gledališče, Jaroslav Hašek, *Dobri vojak Švejk*. Režija Stanislav Moša. Premiera: v petek, 17. t.m., ob 20.30 red A. Ponovitve: v soboto, 18. t.m., ob 20.30 red B; nedelja, 19. t.m., ob 16. uri red C; sredo, 22. t.m., ob 20.30 red D; četrtek, 23. t.m., ob 20.30 red E; petek, 24. t.m., ob 20.30 red F.

SLOVENSKI KULTURNI klub, Mladi v odkrivanju skupnih poti, Radijski oder in Finžgarjev dom vabijo v soboto, 18. t.m., ob 19.30 v Finžgarjev dom na Opčine na ogled komedije *Lumpacij vagabund*. Igrajo člani frančiškanske študentske skupine iz Ljubljane. Zagotovljena dobra volja za gledalce vseh starosti! Po igri bodo imeli mladi družabno srečanje s plesom! Vabljeni!

V **MARIJINEM** domu pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27, bo v nedeljo, 19. t.m., ob 17. uri, nastopila dramska skupina iz Štandreža z Molierovo igro *Skopuh*. Vabljeni!

FANTJE IZPOD Grmade prirejajo v nedeljo, 19. t.m., ob 20. uri v novi štivanski cerkvi koncert velikonočnih pesmi. Vabljeni.

SLOVENSKA GLASBENA šola/ koncertna pobuda-Rojan vabi na glasbeni prireditvi: v nedeljo, 19. t.m., bodo ob 17. uri v župnijski cerkvi v Rojanu nastopili mladi organisti iz naše dežele Andrej Pegan, Manuel Tomadin in Štefan Bembi, ki so glasbeni študij končali na konservatoriju Tartini, ter Barbara Pibernik in Ana Marija Štukelj, učenci prof. Huberta Berganta, ki sta diplomirali na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Sodelovala bosta tudi flautist Manuel Storopoli in baritonist Giuliano Pelizon. V soboto, 25. t.m., bodo ob 19. uri v Marijinem domu v Rojanu, ul. Cordaroli 29, v

gosteh dobitniki mednarodnega natečaja A. Marcosig za učence violine in violončela, ki ga organizira ustanova Glasba brez meja iz Gorice pod pokroviteljstvom dežele, goriške pokrajine in Delovne skupnosti Alpe Jadran. Predstavili se bodo instrumentisti različnih starosti in glasbenih stopenj iz Avstrije, Italije in Slovenije. Vstop prost.

ODBOR ZA postavitev spomenika padlim v Narodno-osvobodilni borbi iz Škedenja, Kolonkovca in Sv. Ane vabi prebivalce teh okrajev, ki jih zanima postavitve tega spomenika, na javno zborovanje, ki bo v ponedeljek, 20. t.m., ob 17.30 v dvorani Kulturnega društva *Ivan Grbec*, Škedenjska ulica št. 124. Na dnevnem redu bodo: 1) poročilo o preteklih dejavnostih; 2) izvolitev novega odbora; 3) razno. Zaradi pomembnosti zborovanja toplo priporočamo, da se ga udeležite. Delovni odbor.

V **MARIJINEM** domu v ul. Risorsa 3 bo od srede, 22., do nedelje, 26. aprila, vsakoletna duhovna obnova za žene in dekleta, ki želijo poglobiti svoje duhovno življenje. Letos jo bo vodil p. Janez Šamperl, gvardijan minoritskega samostana sv. Frančiška Asiškega v Piranu. Pričetek bo v sredo ob 17. uri z uvodnim razmišljanjem. V četrtek in petek bosta zjutraj ob 8. uri sv. maša in premišljevanje, popoldne ob 17. uri pa govor in evharistična pobožnost. Sklep duhovne obnove bo v nedeljo, 26. t.m., z mašo in homilijo ob 8. uri v cerkvi Novega sv. Antona ter z zaključnim nagovorom in evharističnim blagoslovom ob 17. uri v Marijinem domu. (V soboto, 25. t.m., bo enodnevni premor zaradi skupnega tržaškega romanja na Brezje). V dneh duhovne obnove bo priložnost za spoved in osebni razgovor z voditeljem.

PRESEDNIK SLOVENSKEGA raziskovalnega inštituta sklicuje občni zbor v torek, 28. aprila, ob 19. uri v prvem sklicu in ob 20. uri v drugem sklicu v sejni dvorani Zadržne kraške banke, Opčine, ulica del Ricreatorio 2. Dnevni red: 1. poročilo upravnega sveta; 2. obračun za leto 1997 in predračun za leto 1998; 3. poročilo nadzornega odbora; 4. volitve organov inštituta; 5. sklad za štipendiranje diplomskih nalog; 6. razno.

NABREŽINA. V sredo, 22. t.m., bo ob 20. uri v župnijski dvorani mesečna konferenca. Prof. Franko Žerjal bo govoril na temo *Važnost in lepota moralnih in narodnih vrednot pri zamejskih umetnikih*. Nato bo o svoji umetniški dejavnosti spregovorila Bogomila Doljak. Sledila bosta razgovor in družabnost z nastopom našega ansambla Kraški ovčarji. Vabljeni!

DAROVI

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: družini Ciani in Štekar 100.000; v spomin na Valerijo Žerjal Marafatto Gracija Gerdol 50.000.

ZA KARITAS v Ajdovščini: M.G. 50.000 lir; K.L. 50.000 lir; N.M. 50.000 lir.

LIK SLOVENSKEGA KULTURNIKA IN POLITIKA

ZGODOVINSKI POSVET O JOSIPU AGNELETTU

V soboto, 18. aprila, bo v Peterlinovi dvorani, ulica Donizetti 3, I. nadstropje, potekal zgodovinski posvet *Josip Agneletto, slovenski kulturnik in politik v Istri in Trstu (1884-1960)*.

Prireditelja celodnevnega srečanja sta Znanstveno-raziskovalno središče republike Slovenije v Kopru in Narodna in študijska knjižnica v Trstu v sodelovanju s Krožkom za družbena vprašanja Virgil Šček, Kulturnim klubom Istra

iz Kopra in Zgodovinskim društvom za južno Primorsko ter pod pokroviteljstvom Ura da za Slovence po svetu oziroma državne sekretarke Mihaele Logar.

Nastopilo enajst referentov, in sicer Zdravko Vatovec, Salvator Žitko, dr. Milica Kacin-Wohinz, dr. Branko Marušič, dr. Egon Pelikan, Milan Pahor, Nadja Maganja, Aleš Breclj, Piero Purini, Gorazd Bajc in dr. Nevenka Troha. Govor bo o letih, ki jih je Josip Agneletto preživel v Istri,

njegovem delovanju v Narodni delavski organizaciji pred prvo svetovno vojno, pri Edinosti in političnih organizacijah med obema vojnama, o delovanju društva Pravniki v Trstu, o odnosu med Agnelettom in Besednjakom, delovanju Agneletta v gospodarstvu, odnosih Italijanov do Slovencev ter o angažiranosti Agneletta pri samostojnem političnem nastopanju v prvi povojni slovenski stranki, Slovenski demokratični zvezi, ki je bila trn v peti povojni ureditvi v matici; ta jo je, s pomočjo obveščevalnega delovanja UDBE, v precejšnji meri kontrolirala. BG

BOGATI PRAZNIKI V NABREŽINI

VELIKONOČNI PLENIR IN RAZSTAVA PIRHOV

V Nabrežini je za Veliko noč prišlo do obnove tradicije odkrivanja t.i. velikonočnega plenirja, to je pletene košare, v katero so položene velikonočne jedi. Tradicijo je obnovilo domače kulturno društvo Igo Gruden v sodelovanju z župnijo.

Na Veliko noč, 12. t.m., je bila v cerkvi sv. Roka slovenska maša, ki jo je daroval župnik Bogomil Breclj. Med mašo so bile blagoslovljene velikonočne jedi, zatem pa so se verniki udeležili družabnosti na župnijskem dvorišču, kjer so poskusili za to priložnost pripravljene dobrote.

Tudi letos pa so v župnijski dvorani odprli tradicionalno velikonočno razstavo pirhov. Razstavljenih je nad 300 pirhov, ki si jih bo mogoče ogledati tudi v soboto, 18., in nedeljo, 19. aprila. Večji del razstavljenih pirhov so prispevali domači otroci ter osnovnošolci in dijaki iz vasi s področja od Devina do Proseka ter domači umetniki. Nekaj jih je tudi iz Slovenije in inozemstva. Ob tej priložnosti je na ogled tudi razstava slik z naslovom *Zelene planjave*, pečenega kruha in izdelkov iz kovane železa.

SKAVTSKI KRIŽEV POT IN JURJEVANJE

Na veliki petek, 10. t.m., so tržaški skavti pripravili tradicionalni križev pot na Repentabru, ki se ga je kljub slabemu vremenu udeležilo lepo število mladih (*na sliki*). Križev pot se je zaključil v repentabrski cerkvi.

Jurjevanje 1998 pa bo v nedeljo, 26. t.m., na gmajni pri Bazovici (parkirišče pri "šohtu"). Zbiranje ob 8. uri, maša ob 9. uri, nato obljube VV in IV. Kosilo za vse ob 12. uri, nato velika igra od 13. do 16. ure (vabljeni tudi starši in starejši, bivši skavti). Taborni ogenj ob 16.30. Konec približno ob 18. uri. Vabi pokrajinsko vodstvo SZSO-TS.

ZBIRANJE GRADIVA O ZGODOVINI BOLJUNJSKE CERKVE

Mladinski dom in župnija Boljunec že nekaj časa zbirata gradivo o zgodovini boljunske cerkve. Gre za pesmarice, podobice, spominske slike, stare rojstne, mrtvaške in poročne liste, verske podobe, kipce, križe, članke, prte in druge dokumente verske vsebine. Mladinski dom in župnija prosita vsakogar, ki bi utegnil imeti doma kaj takega, da bi gradivo posodil. Prireditelji imajo namreč v načrtu pravno čim bogatejše razstave ob 350-letnici napisane letnice, ki je nad oltarjem domače cerkve. Kdor želi dobiti podrobnejše informacije, naj telefonira na številko 228422.

POPRAVEK

V prejšnji številki je prišlo do pomote pri pretipkovanju članka Matjaža Rustje o društvenih praporih na Tržaškem in v Istri. Zapisali smo, da je naslov knjige Borisa Kureta in Salvatorja Zitka *Zastava sveta, bodi ti nam vez*, medtem ko je pravi naslov *Zastava, sveta bodi ti nam vez*. Bralcem, avtorjema in sodelavcu Matjažu se opravičujemo.

PEVSKO POTOVANJE ZBOROV MIRKO FILEJ IN RUPA-PEČ

OGLED INGOLSTADTA IN BERLINA (2)

Na pot smo krenili v petek, 27. marca, navsezgodaj iz Rupe. Molitev z g. Viljemom Žerjalom je bila najlepša popotnica za srečno pot.

smi in pozdravnih besed, kot da se poznamo že od nekdaj. Tudi prenočili smo tega dne v Ingolstadtu.

ter den Linden. Orožniški trg je eden najlepših berlinskih trgov, obdan s koncertno dvorano Schauspielhaus ter nem-

Postanek pri ostankih berlinskega zidu so nekateri izkoristili tudi za spominske fotografije, ena od točk za skupinsko fotografijo pa je bil tudi olimpijski stadion. Zadnji ogled pa je bil namenjen spominski cerkvi cesarja Viljema ob Kurfürstendammu. Nato pa še nekaj uric za sprehode in nakupe. Seveda smo tako med postanki kot tudi med vožnjo videli še tudi druge berlinske znamenitosti.

stitev: v naši pevski odpravi je bilo dokaj uravnoteženo število mladine in starejših pevcev, pa za sožitje ni bilo problemov. Dokaz več, kako pesem zlije tudi različne generacije. Vse doživeto pa hkrati pomeni motiv in spodbudo za nadaljnje delo obeh zborov, saj je ustvarjalnih energij ob podobnih dogodkih največ.

Zahvalo pa seveda dolgujemo tudi slovenski berlinski skupnosti, g. Izidorju Pečovniku, ki nam je posvetil toliko časa, Ireni in Mateji, ki sta bili naša berlinska vez, gospe Marjanci Muhič, ki je prevzela odgovornost za našo postrežbo, g. Francu Pukmeistru, ki je predsednik župnijskega sveta in vodi moški oktet (rojaki v Berlinu imajo tudi dekliski sekstet in ansambel), pa tudi vsem ostalim sodelavkam in sodelavcem slovenske katoliške misije v Berlinu, ki so nam ustvarjali prijazno domačnost. Pokazali so, da je narodnost na tujem zares vrednost, za katero kilometerske razdalje in podobno žrtvovanje ne predstavljajo ovire.

Oba zborosa se zahvaljujeta tudi vsem posameznikom in organizacijam, ki so s svojo pomočjo omogočili gostovanje. Ne nazadnje pa gre zahvala tudi izkušenemu šoferju Alešu, ki nas je v noči s torka na sredo varno pripeljal domov.

PB

cerkvi Maria de Victoria je našo posebno pozornost pritegnil strop, na katerem je največja freska na svetu na ravnem stropu. Veličasnica je ingolstadtska stolnica Naše ljube Gospe, zgrajena v markantni dvoranski gotiki. V obeh cerkvah smo ogled zaključili s pesmijo, čisto spontano smo potem zapeli še na ulici med sprehodom po mestu. Slovo od g. Gajška je preraslo kar v mali program pe-

Ogledu Berlina sta bila namenjena dva dneva, nedelja in ponedeljek, 29. in 30. marca. Prvega dne sta nas po mestu vodili Irena in Mateja, v ponedeljek pa g. Pečovnik. Živo smo prisluhnili podatkom iz prve roke. Ne preseñeča, da nas je pot najprej vodila k Brandenburškim vratom (na sliki) kot prvemu med berlinskimi simboli. Takoj nato je sledila vožnja po najslavnejši berlinski ulici Un-

ško in francosko stolnico. Tu smo si mesto ogledali tudi z zvonika. V katoliški stolnici Sv. Hedvike smo tudi zapeli. Markantno in veličasno deluje evangeličanska stolnica, v obeh pa takoj pritegnejo pozornost mogočne orgle. Vstopili smo tudi v nekatere muzeje, najprej v Pergamonski, nato v razkošni grad Charlottenburg in še v enako razkošen rokokojski dvorec s parkom Sanssouci pri Potsdamu.

Ne moremo brez omembe pevk in pevcev, saj so se na Berlin dolgo in pridno pripravljali. Še večja je bila odgovornost vseh solistov, ob katerih je bil koncert še privlačnejši: bili sta to med dekleti Mirjam Pahor ter Katja Batišič kot najmlajša med pevskimi sploh, med pevci pa Andrej Čevdek, Zdravko Klanjšček, Pepi Kodermac in Bruno Rustja.

Pa še nekaj je, kar je pritegnilo tudi pozornost naših go-

10

ČETRTEK
16. APRILA
1998

Pred nami je bilo več kot tisoč kilometrov avtoceste, ki smo si jo krajšali z vmesnimi postanki. Zanimivosti ob cesti je bilo veliko, tako pred Trbižem obvezni pogled na Sv. Višarje, v Avstriji vožnja mimo vasi, v kateri se je rodila svetovno znana Sveta noč. V avtobusu smo se seznanili z razkošnim koncertnim listom za koncert v Berlinu, poslušali radijski posnetek uspešnega nastopa Mirka Fileja na reviji Primorska poje v Kostanjevici in na video-kaseti spremljali generalko za nastop v Berlinu, ki smo jo imeli teden dni prej v Gabrjah.

Že zgodaj popoldne smo bili v Ingolstadtu, mestu avtomobilskega velikana Audija, v katerem je še danes zaposlenih okrog 600 Slovencev. Tovarniški kompleks smo si ogledali le iz avtobusa med krožno vožnjo po mestu, po katerem nas je vodil tamkajšnji slovenski duhovnik Stanko Gajšek. Razkazal nam je tudi center mesta, najprej samostansko cerkev sester frančiškank, v kateri se k sv. maši zbirajo Slovenci. V znameniti

VODENI PRIHRANKI

CaRiGO

... ZA VARČEVALCE,
KI ZREJO V PRIHODNOST!

- Naložbe po meri.
- Poklicno upravljanje.
- Mednarodna razvejanost.

CaRiGO
CASSA DI RISPARMIO DI GORIZIA SPA

v sodelovanju s
FONDIGEST
GRUPPO CARIPLO

INFORMACIJE PRI
VSEH NAŠIH OKENCIH

BREZPLAČEN KLIC
NUMERO VERDE
167-846019

ŠOLSKE NASTOPI MIRANDE CAHARIJE Z ANDERSENOVO PRAVLJICO

PALČICA JE OČARALA GORIŠKE UČENCE

IVA KORŠIČ

V letošnjem februarju je znana, nežna pravljica o Palčici H.C. Andersena doživela med nabrežinskimi otroki, pod pokroviteljstvom devinsko-nabrežinske uprave, krstno izvedbo odrske priredbe in režije Marija Uršiča. Od tedaj je zgodnica o drobnici, za palec veliki deklici (v uprizoritvi si jo lahko vsakdo zamišlja po svoje), v interpretaciji igralki Mirande Caharije, razveselila že veliko otrok na Tržaškem.

V aprilu pa se je zglasila tudi na Goriškem. Najprej se je srečala z osnovnošolci šole J. Abram iz Pevme in z malčki iz vrta M. Fabiani, pred velikonočnimi počitnicami pa še z učenci štandreske šole F. Erjavca. V sredo, 8. t.m., je na svoji prijateljici lastovici priletela tudi v vrtec in osnovno šolo O. Župančič v Gorici. Prav tu je posrečena predstava dočakala petdeseto ponovitev. Miranda Caharija se je kot pravi potujoči komedijant pripeljala kar sama in s seboj prinesla vse potrebne rekvizite in scenske pripomočke. Lete si je z velikim posluhom za otroški svet zamislila in izdelala Kata Kozlovič, študentka akademije likovne umetnosti v Firencih.

S preprostimi elementi ustvarja igralka privlačno, približno štiridesetminutno pred-

stavo, pri kateri zapelje v svoj pravljinski krog še tako nemirnega in raztresenega šolarčka. Poleg nje so pravzaprav vsi poslušalci sooblikovalci pravljice. Tudi goriški malčki so se pridno naučili Palčičino pesmico, ki jo je spisal Marijo Uršič, uglasbil pa Peter Ugrin.

Ko se prične igralkino naravno, prepričljivo pripovedovanje in zaživi njena živahna animacija (prizorček z lastovico, ki jo izoblikuje z rokami, je pravi lirčno-otožen utrinek), se šolska učilnica na mah spremeni v odrsko prizorišče ali, bolje, se pogrezne v vsemogočni pravljinski svet. Otroci napeto poslušajo in čakajo, kdaj in odkod bodo prikukali pravljinski junaki. Med prepletanjem pripovedi, animacije, petja, giba so tudi naši otroci začutili vso toplino pravljice in se brez vsakega prigovarjanja vključili v dogajanje, bili zaskrbljeni za Palčičino usodo, se smejali nerodnim žabam, miški in zahtevnemu krtu, sočustvovali z lastovico in se veselili svetlega konca. Ob tem pa so večkrat vneto zapeli in ob koncu navdušeno zaplesali z igralko.

Pred predstavo in po njej se je Miranda Caharija, dolgoletna igralka SSG, prijazno pomudila z učenci, ki so jo obsuli z vprašanji. Povedala jim je, kako nastane igra, kdo

so osebe, ki sodelujejo pri njeni realizaciji. Med drugim jim je priporočila, naj dobro premislijo, ko bo nastopil čas za izbiro poklica. Dejala jim je, da je najlepše, če človek z veseljem opravlja svoje delo. Sama je že kot dekletce vztrajno zatrjevala, da bo igralka. Takrat je domačim že uprizarjala pravljicne prizorčke. Otroške želje so se ji izpolnile in po toliko letih igranja še vedno z radostjo in užitkom stopa pred publiko.

Caharijina izvedba Palčice presega meje gole predstave: je živ, neposreden stik z gledališko umetnostjo in njenim poslanstvom. Seveda so tovrstna srečanja z mladimi gledalci precej utrudljiva, a tudi zelo pozitivna, tako da ima gospa Miranda v aprilu na programu še gostovanje za otroke onstran meje. Za prihodnjo sezono pa že načrtuje nov gledališki prikaz, ki ga bo ponela med šolske klopi.

SREČANJE TREH EVROPSKIH ŠOL

VESELI "COMENIUS DAY" V SOVODNJAH

V ponedeljek, 6. aprila, je bilo pod večer v sovodenjski občinski telovadnici vse živo: potekalo je srečanje treh evropskih šol, ki so povezane v projektu Comenius. Zbrale so se tako srednja šola Sv. Ciril in Metod iz Trsta, domača osnovna šola Peter Butkovič - Domen in težko pričakovani gostje irska osemletka Scoil Chronain iz Rath Cuila (Dublin). Slednja šola je pripotovala v Italijo na enotedenski obisk le z ožjo skupino učencev, učiteljev, staršev, torej le s predstavniki.

Sovodenjski osnovnošolci so se na večer skrbno pripravili, saj so imeli glavno vlogo pri nastopu in sprejemu gostov. Ubrano in živahno so zapeli nekaj pesmi pod vodstvom učiteljice Alenke Radečič. "Hej, prijatelj, poskoči z menoj, to je naš Comenius day," je zazvenela himna večera, v treh jezikih in nalašč za to priložnost zložena in uglasbena pesmica. Tudi pozdravi učencev in napoved sporeda, vse je potekalo v slovenščini, italijanščini ter angleščini.

Sledil je pozdrav gospe Nataše Paulin, ravnateljice, ki

FOTO BUMBACA

je poudarila, kako so taka srečanja pomembna za medsebojno spoznavanje in graditev prijateljskih odnosov. Le tako bo združena Evropa postajala resničnost in ne zgolj na papirju. Svoje pozdrave in voščila je prinesel tudi sovodenjski župan Igor Petejan. Irski gostje so predstavili nekaj pesmi in plesov iz svoje bogate ljudske zakladnice. Dokazali so, da jim je pevskoplesna kultura takorekoč "v krvi", saj so nastopili kar brez glasbene spremljave in zelo pogumno.

Sovodenjski osnovnošolci so večer prijetno popestrili tudi s folklornim plesom v

narodnih nošah in s petjem poskočnih narodnih pesmi. Na harmoniko jih je lepo spremljal oče prvošolca g. Robert.

Povabljeni predsednik goriške pokrajine Brandolin se večera ni mogel udeležiti in je zato poslal brzojavko s pozdravi in čestitkami. Žal pa se vabilu ni odzvalo goriško in tržaško šolsko skrbništvo, in niti slovenski konzulat v Trstu. Srečanje je snemala slovenska televizija Rai iz Trsta.

Ob koncu nastopov je bila bogata in okusna zakuska za vse prisotne. Pripravili so jo sovodenjski starši pa tudi člani domačih kulturnih dru-

štev. Vložili so veliko truda in dobre volje, da ni nihče odhajal lačen od bogato obloženih miz. Naj se tu v imenu osnovne šole še enkrat zahvalimo vsem za tako dobro in uspešno organizacijo in sodelovanje. Gotovo so obilno pripomogli, da je srečanje odlično uspelo.

V torek, 7. aprila, je irska skupina obiskala v jutranjih urah OŠ v Sovodnjah. Gostje so bili deležni toplega sprejema s soljo in kruhom, po stari slovanski navadi.

Sledilo je veselo skupno zborovanje, na katerem so otroci izmenjali plesne in pevске točke. Zatem je bila izmenjava darov: vsak irski otrok je dobil košarico s pirhom in piščančkom iz volne, ki so ga skrbno izdelali domači učenci. Ob koncu se je predstavila še skupina desetih učencev 4. in 5. razreda, ki bodo v maju poleteli teden dni na Irsko, da vrnejo obisk.

Sledile so igre, družabnost, zakuska v prijetnem veselem vzdušju, ki je utrjevalo prijateljske odnose med "člani Comeniusa".

— TS

OBVESTILA

ŠIRŠI ODBOR Zveze slovenske katoliške prosvete se sestane v četrtek, 23. aprila, ob 20.30 v sejni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

VSAKOLETNI SPOMLADANSKI koncert cerkvenih pesmi v Štandrežu bo letos v nedeljo, 17. maja. Koncert, ki ga prireja Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica, bo posvečen Marijinim pesmim.

DAROVI

ZA CERKEV v Gabrjah: Kristina Devetak 35.000; Nataša Černic 35.000; druž. Škerlj

v spomin na moža in očeta dr. Franca 150.000 lir.

ZA CERKEV v Rupih: N.N. 20.000; N.N. 50.000 in za lačne po svetu 50.000 lir.

ZA MISIJON patra Kosa: N.N. z Opčin 100.000; Jušta Planinšek z družino 100.000 lir.

ČESTITKE

Ob rojstvu tretjerojenca Simona se s srečnima staršema Julijanom, svojim načelnikom, in Mojco ter z bratcem Andrejem in Štefanom veselimo vsi slovenski goriški skavti. Malemu Simonu želimo res blagoslovljeno življenjsko pot.

Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo našega lista.

GALERIJA ARS - DRUŠTVO F.B. SEDEJ

Vljudno Vas vabimo na odprtje razstave

DAVIDA PINTARJA

Umetnika bo predstavil Joško Vetrh. Pela bo vokalna skupina Akord iz Podgore.

Petek, 17. aprila 1998, ob 18. uri, v Katoliški knjigarni na Travniku 25.

SKRD JADRO - RONKE

vabi na srečanje s prof. Aldom Ruplom, ki bo predstavil svojo knjigo v okviru priprave na 1000-letnico mesta

SKICE GORICE

Prisoten bo tudi ilustrator Hijacint Jussa.

Sreda, 22. aprila, ob 20.30 na sedežu društva v Romjanu.

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA-PEČ

prireja 25. in 26. aprila ter 1. maja v Rupih

TRADICIONALNI PRAZNIK FRTALJE

SPORED:

- **Sobota, 25. aprila**
ob 16.30 - nastopajo: otroški vrtec iz Rupe in otroški zbori: Rupa-Peč, Vrh sv. Mihaela, Štmaver, Plešivo;
- tekmovanje v cvrtju najboljših frtaljev;
- ples z ansambлом Zamejski kvintet.
- **Nedelja, 26. aprila**
ob 16.30 - nastop pevskih zborov: MePZ Miren, MePZ Glasbene matice Trst, MePZ Štandrež, Oktet Škofja Loka;
- ples z ansambлом Mi.
- **Petek, 1. maja**
ob 16.30 - nastop moškega pevskega zbora Štmaver;
- govornik: Erika Jazbar;
- nastop dramske skupine PD Štandrež z veseloigro Čudna bolezen;
- ples z ansambлом Happy Day

DELOVAL BO DOBRO ZALOŽEN BIFE S SPECIALITETAMI NA ŽARU, TIPIČNO FRTALJO IN DOMAČIM VINOM

NASTOP MLADIH IZ CERKNEGA

NEOBIČAJNO SODIŠČE V KC LOJZE BRATUŽ

FOTO BUMBACA

Zadnje nedeljo v marcu je v veliki dvorani Kulturnega centra Bratuž gostoval Mini oder iz Cerknega, ki deluje v okviru tamkajšnjega društva. K nam so ga povabili člani Odra 90. Že nekaj časa ima namreč goriška dramska skupina prijateljske vezi z mladimi Cerknljani. V maju bodo naši igralci vrnili obisk; v Cerknem bodo zaigrali komedijo V. Katajeva *Dan oddiha*.

Mladi cerkljanski izvajalci so se na goriškem odru predstavili z izvirnim besedilom *Štefka d.o.o.*, nekakšno parodijo sodnijskih obravnav, ki so si jo sami omislili in spisali s pomočjo mentorja in režiserja Milana Koželja. Pri delu sta mu pomagala Franci Mohorič in Karmen Tušar. Koželj poučuje na osemletki in se rad ukvarja z dramsko umetnostjo. Svoje veselje posreduje študentom. Gimnazijci (Martina Kolenc, Saša Dakskobler, Danijela Bevk, Andrejka Močnik, Andreja Tavčar, Matej Obid, Domen Uršič, Jože Peternej) so že nekajkrat okusili privlačnost odrskih

VELIKA NOČ V GORICI

Velikonočni prazniki so v glavnem za nami. Praznovanja so bila na splošno lepa in doživeta po vseh goriških cerkvah. To velja seveda tudi za slovenske službe božje, ki tradicionalno spremljajo praznik Gospodovega vstajenja.

Posebno slovesna in veličastna je bila vstajenska slovesnost v goriško stolnici. Pri jutranji pobožnosti se je zbralo zelo veliko število slovenskih vernikov iz mesta in okolice, nekateri pa so prišli kar precej od daleč. Velikonočne pesmi, polne svetlobe in bogate na duhovni vsebini ter prijetni melodiki, so spremljale tako procesijo kot blagoslov in nato sveto mašo. Zlasti značilno je bilo uvodno petje trikratne aleluje, ki je vse povedla v pravo velikonočno razpoloženje. Maševal in pridigal je g. Cvetko Žbogar, ki vodi slovensko mestno duhovnijo pri sv. Ivanu. Številne

pevke in pevce je vodil prof. Stanko Jericijo, pri orglah pa je bila prof. Lojzka Bratuž. Po maši je bil tudi blagoslov domačih jedil in pirhov, ob orgelski Händlovi *Aleluji* pa so se verniki le počasi pomikali iz cerkve in si pred njo izmenjali velikonočna voščila.

Osrednje vstajenske slovesnosti in pontifikalno mašo na sam praznik pa je v stolnici imel nadškof p. Bommarco, ki je opoldne tudi obiskal slovenske vernike pri sv. Ivanu in jim ponesel svoja voščila.

Slovenske maše s petjem velikonočnih pesmi so bile tudi v ostalih goriških cerkvah, kjer je navadno slovenska služba božja, prav tako tudi po raznih zavodih naših sester. Pred nami je sedaj še zadnji velikonočni praznik, namreč bela nedelja, ki neka-ko zaključuje glavna praznovanja in obrede ob Kristusovem vstajenju.

ZAČEL SE JE MEDNARODNI GLASBENI NATEČAJ MARCOSIG

Od 13. do 19. t.m. poteka v avditoriju Fogar v Gorici Mednarodni natečaj za violiniste in čeliste, ki študirajo na območju Alpe Jadran, poimenovan po goriškem violinistu in glasbenem pedagogu Alfredu Marcossigu.

Natečaj, katerega pokrovitelji so Združenje Glasba brez meja, goriška pokrajina, dežela in Delovna skupnost Alpe Jadran, želi utelešati poslanstvo mesta Gorice kot kraja, kjer se

prepletajo jeziki, kulture in narodi. Ovrednotiti je treba izročilo preteklosti za oblikovanje prihodnje Evrope narodov. Natečaj je tudi dragocena priložnost za soočenje med različnimi glasbenimi šolami in didaktičnimi prijemi.

V raznih kategorijah sodeluje letos kar 143 glasbenikov iz severno-vzhodne Italije, Slovenije, Hrvaške, Štajerske in Koroške. V nedeljo, 19. t.m., bo zvečer koncert nagrajencev, ki jih bo spremljal mladinski orkester Alpe Jadran. Od 20. do 25. t.m. pa bodo koncert ponovili v Krmini, spet Gorici, Benetkah, Celovcu, Salzburgu, Gradcu in Trstu.

ČETRTEK, 23. T.M., V KC BRATUŽ

SREČANJE GOJENCEV GLASBENIH ŠOL PRIMORSKE

Zadnje od letošnjih glasbenih srečanj, ki jih prireja Zveza primorskih glasbenih šol, bo domovalo v četrtek, 23. aprila, ob 17. uri, v organizaciji SCGV Emil Komel iz Gorice v veliki dvorani goriškega Kulturnega centra Lojze Bratuž.

Zanimiva pobuda, ki že več let v pomladnem času

druži mlade glasbenike primorskega prostora tostran in onstran meje, bo v Gorico priklicala učence in učitelje glasbenih šol iz Cerknice, Idrije, Ilirske Bistrice, Kopr, Nove Gorice, Postojne, Sežane, Tolmina, Trsta, Gorice, Špetra in Ukev. V tej pisani glasbeni družini bodo obsežen program oblikovali pianisti in komorne skupine. Lepa priložnost, da se mladi med sabo spoznajo in primerjajo svoje dosežke. Lepa priložnost pa tudi za goriško publiko, da jim prisluhne in nagradi njihovo delo.

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE 2006 / STALIŠČE SLOVENSKEGA OLIMPIJSKEGA KOMITEJA

KAKŠNE SO MOŽNOSTI ZA USPEH KANDIDATURE TREH DEŽEL?

ERIK DOLHAR

Na svoji zadnji seji je Izvršni odbor Olimpijskega komiteja Slovenije - Združenja športnih zvez (OKS-ZŠZ) obravnaval tudi aktualno stanje kandidature treh dežel za Zimske olimpijske igre "brez meja" leta 2006 na tromeji Avstrija-Italija-Slovenija.

O uradnem stališču OKS-ZŠZ je predsednik Janez Kocijančič izjavil: "Izrazili smo vsestransko načelno podporo konceptu organizacije iger brez meja. Obravnavali smo tudi konkretne predloge, ki pa niso še strnjeni v dovolj kvaliteten načrt, da bi o tem lahko izrazili končno soglasje. Menim, da soglasje ne bo sporno, v okviru organizacije pa se bomo trudili, da bi dobili več športnih prireditelj in da bi bil delež Slovenije v skupni organizaciji iger kar se da enakopraven. Kar se tiče slovenskega deleža, so sedaj na potezi slovenski partnerji. Konkretno bo treba razčistiti, kateri kraj bo v imenu Slovenije soorganizator oz. kandidat v skladu s pravili Mednarodnega olimpijskega komiteja (MOK). Doslej je v teh pogovorih sodelovala Kranjska Gora (na sliki), ki pa sama tega gotovo ne zmore, ker je premajhna in ker na njenem teritoriju ne morejo biti vse predvidene tekme. Pomemben delež

morajo storiti tudi slovenska vlada in vsi tisti, ki morajo prevzeti jamstva in prispevati, da se uresniči tako zahteven projekt."

Kocijančič nadalje meni, da "so stvari časovno gledano že v zelo kritičnem stanju. Čas teče, roki so pred nami in mi moramo pravzaprav dati dve soglasji, ki so v skladu s pravili MOK-a: najprej soglasje za dosje o kandidaturi in kasneje soglasje k materialu. Zato smo

na seji sprejeli celo vrsto sklepov, da ta postopek pospešimo. Z naše strani pa skušamo biti kar se da konstruktivni in smo prispevali vrsto strokovnjakov, ki bodo pri pripravi materialov pomagali in sodelovali."

O možnostih za uspeh skupne kandidature treh dežel predsednik slovenskega Olimpijskega komiteja nazadnje meni, da je kandidatura sijajna, in si osebno želi, da bi uspela. Mnenja pa je, da obstajajo precejšnji problemi, ker Italija nastopa s samostojno kandidaturo Piemonta oz. Turina in ker imajo Koroška, Furlanija-Juljska krajina in Slovenija zelo močne protikandidate, s švicarskim Sionom na čelu.

VELIKONOČNO PRAZNOVANJE PRI SLOVENCIH V BELGIJI IN NA NIZOZEMSKEM

POLDE CVERLE

Vsako leto je velikonočno praznovanje zelo pomembno za slovenske izseljence. Na veliko soboto popoldne se že zbirajo v Genku, Maasmehelnu in Heerlenu za blagoslov jedil. Na velikonočno jutro je ob šestih vstajenjska služba božja v cerkvi sv. Barbare v Maasmehelnu, pri kateri vsa leta prepeva mešani zbor Slomšek. Letos so oplešali slovensko mašo folkloristi skupine Račna iz Grosupelj, ki so v narodnih nošah prišli iz 80 kilometrov oddaljenega Leuvna, kjer so sodelovali pri velikonočnem folklornem festivalu. Po maši so se v Slovenski katoliški misiji pridružili tradicionalnemu zajtrku. Po tem dogodku je slovenski župnik moral pohiteti v Heerlen, kjer sta bili že ob 7.30 velikonočna procesija in vstajenjska maša tamkajšnjih Slovencev. Pri procesiji je sodelovala krajevna glasbena skupina na pihala, pri maši pa slovenski zbor Zvon.

Na velikonočni ponedeljek se je praznovanje nadaljevalo. V Genku so se Slovenci zbrali pri maši ob 9. v italijanski cerkvi v Hoevezavlu. Prepeval je zbor Slomšek. Po maši je društvo Naš dom

vabilo na zajtrk v svojo dvorano v Genku, kasneje pa društvo sv. Barbare na popoldansko srečanje v dom v Maasmehelnu.

KULTURNO DRUŠTVO RAČNA V LEUVNU

Vsako leto je v univerzitetnem mestu Leuven tradicionalno velikonočno sreča-

nje folklornih skupin, ki je letos potekalo od 10. do 13. aprila. Mednarodno folklorno srečanje Paasfeesten organizirajo krajevne skupine t Havermeuleke, Reuzegom in Rozemarijntje. Poleg drugih skupin iz Francije, Madonije, Slovaške in Švice je letos sodelovala tudi slovenska skupina Račna iz Grosupelj. Osrednji prireditelj sta bili 11. aprila zvečer (Mednarodni folklorni večer) in 13. t.m. popoldne (Folklorni festival).

GORIŠKA BRDA

PODROBNA PREDSTAVITEV V NOVI ŠTEVILKI BRIŠKEGA ČASNIKA

DR. RUDOLF KLINEC, DUHOVNIK IN ZGODOVINAR IZ VIPOLŽ

Tudi v novi številki Briškega časnika, glasila občine Brda, je objavljenih veliko aktualnih in zanimivih prispevkov o dogodkih iz preteklosti in tekoče kronike tega sadjarsko-vinogradniškega območja. Tema letošnje pomladi je križa v vinarstvu oz. pri trženju in prodaji vina, ki se že kaže tudi v Goriških Brdih. Objavljeni pa so tudi drugi zapisi, tako članek o srednji šoli s slovenskim učnim jezikom Ivan Trinko v Gorici, ki ga je napisala ravnateljica prof. Simčič R. Lojk.

Zanimanje in odmeve tudi v širši javnosti pa bo zagotovo vzbudil sestavek o dr. Rudolfu Klinecu, duhovniku in zgodovinarju, ki se je leta 1912 rodil v Vipolžah. Napisal ga je prof. Peter Stres, zgodovinar in ravnatelj osnovne šole na Dobrovem. Podrobno predstavlja življenje in delovanje g. Klineca, pri čemer navaja tudi nekatere zanimive podrobnosti in dejstva, ki so v naši javnosti premalo znana. Avtor sploh poudarja, "da v Brdih premalo poznamo nekatere zaslužne rojake, kar velja tudi za dr. Rudolfa Klineca".

Ko opisuje znana dejstva iz njegovega življenjepisa, avtor članka piše, "da se je dr. Klinec odločil za poklic duhovnika med romanjem na Staro goro pri Čedadu. Navdih ga je prevzel v spodnji kripti na Stari gori, kjer je kip sv. Mihaela, ki stoji na hudcu, padlem angelu, ki je simbol zmage dobrega nad slabim". V Alojzijevišču v Gorici se je navdušil za ideale gibanja: samovzgojo, ljubezen do narave, zlasti do gora, ljubezen do slovenstva in Cerkev. Novo mašo je pel leta 1937 v Vipolžah. Spreved je šel iz palače Teuffenbach proti cerkvi. Kosilo je bilo v starem gradu.

Pisec članka nato navaja, "da je dr. Rudolf Klinec pisal dnevnik in zelo dobro bi ga bilo objaviti. Posebej so zanimivi dogodki, ki jih je doživljal med drugo svetovno vojno kot župnik v Velikih Žabljah

na Vipavskem. Pogosto je bil v stikih s partizani. Dr. Joža Vilfan ga je nagovoril k tesnejšemu sodelovanju. Vendar se je kot doktor cerkvenega prava zavedal odgovornosti svojega delovanja in širšega vpliva, ki ga je imel, zato je sodeloval le v okviru reševanja potrebnih ljudi, ne pa pri podpori revoluciji. Bil je zelo pobožen. V dnevniku se jasno vidi njegovo globoko prepričanje, da so Velike Žablje pred uničenjem rešile mnoge molitve. Bil je tudi zelo zaveden Slovenec. Znal je mnogo jezikov in je svoje znanje na tem področju dopolnjeval vse življenje. Cenil je ljudi, ki so trdo delali na intelektualnem področju."

Potem ko je pisec opisal delovanje dr. Klineca v vlogi nadškofijskega kanclerja v Gorici, navaja, "da je pogosto sprejemal begunce iz Jugoslavije, jih priporočal in pošiljal na razna mesta. Bil je osebnost z ogromnim znanjem, neomajnim ugledom in nenavadno človeško toplino. Kot nadškofijski kancler je odločilno vplival, da se je v Gorici ustanovila tudi slovenska duhovnja. Bil je pomemben zgodovinar in publicist. V Gorici so ga poleg drugih večkrat obiskovali prijatelji Ivan Trinko iz Benečije, baron Teuffenbach iz Ajela in Ludvik Zorzut iz Kanala ob Soči. Ko je romal na Staro goro, se je rad ustavljal pri prijatelju Trinko. Prav tako je rad zahajal tudi v Medano na Gradnikovo domačijo. Imel je velik vpliv na goriško nadškofijo, kljub temu pa je dr. Klinec želel ostati skromen v skladu s svojim duhovnim prepričanjem. Želel je pomagati vsakomur, ki je bil pomoči potreben."

EVROPA NARODOV (14)

VIDA VALENCIČ

KATALONCI, EKONOMSKI BISER ŠPANIJE

V paleti narodnih manjšin, ki se nam kažejo na zemljevidu zahodne Evrope, obstajajo tudi take, ki so res težko primerljive s tipičnimi "manjšinskimi" situacijami. V to skupino lahko brez dvoma uvrstimo tudi Katalonce v Španiji. Ko so potekale olimpijske igre v Španiji, je marsikdo osupnil, ko je na otvoritveni slavnosti v Barceloni španski kralj Juan Carlos najprej pozdravil... v katalonščini in šele zatem v španščini, to je katalonščini. Že to "majceno" dejstvo dokazuje, kakšno politično, predvsem pa ekonomsko in ne nazadnje tudi kulturno moč ima Katalunija. Barcelono, njeno glavno mesto, upravičeno uvrščajo med najpomembnejša španska mesta. V njej kar mrgoli razstav svetovnega merila, turizem je na višku, trgovski posli cvetijo vedno bolj, še posebno tekstilna industrija, zaradi katere si je mesto zaslužilo vodilno vlogo v industriji španskega polotoka. S svojimi osmimi milijoni in pol ljudi je katalonski narod prav gotovo največja narodna manjšina v zahodni Evro-

pi. Katalonci sami nazivajo svojo deželo Paisos Catalans, v to definicijo pa se vključujejo, poleg Katalunije same, tudi sončni Balearski otoki ter majhna država Andorra. Katalonščina pa je doma tudi veliko dlje, in sicer v sardinskem mestu Alghero, ki v katalonščini zadobi naziv Alghero in v katerem naj bi se vsaj 12.000 prebivalcev vsakodnevno sporazumevalo v katalonščini.

Katalunija kot visoko industrializirana dežela je v prejšnjih desetletjih privabila na tisoče priseljencev iz drugih krajev države, predvsem iz Andaluzije. Po govoricah naj bi se kar 40% sedanjih prebivalcev Katalunije rodilo kje drugje. Vsi ti priseljenci pa so se brez velikih težav popolnoma asimilirali v katalonsko kulturo, to pa zaradi velike "olajšave", ki jo predstavlja jezik sam. Katalonščina je namreč romanskega izvora, prav tako kakor kastilščina (španščina), zaradi tega je bil stik med obema jezikoma mnogo manj travmatičen kot npr. za izključno kastilsko govoreče priseljence v baskovski predel države. Tudi tu je bila industrializacija zgodnja in industrije so seveda privabljale veliko število priseljencev iz manj razvitih

predelov države. Baskovski jezik pa je za mnoge ostal tabu, v določeni meri tudi zaradi dejstva, ker ni bil primerljiv z nobenim drugim indoevropskim jezikom in se ga je bilo zato toliko težje naučiti.

Pri Kataloncih ni bilo tako. In vendar, kljub veliki podobnosti z "državnim" španskim jezikom, torej s kastilščino, je bila v tem stoletju Francova diktatura tudi do katalonščine zelo ostra. Franco je jezik blatil v vzdevek "lajanje psov", nazivom, ki ga je rad uporabljal za vse, kar ni bilo pristno kastilsko. Vse do nasilne vzpostavitve diktature je bila katalonščina priznana kot uradni jezik Katalunije, radio je bil katalonski prav tako kot vsi dokumenti in javni posli. Leta 1938 pa je bilo vsega tega konec in Katalunija je okusila požige knjižnic in gromad knjig v lastnem jeziku, umore priznanih katalonskih pisateljev ter ukinitve vseh dotedanjih pravil na področju deželne avtonomne ureditve. Vse organizacije, stranke in gibanja so bila seveda prepovedana, zopet je bila vzpostavljena združitev med Cerkvijo in državo, razporoka je bila ukinjena, prav tako tudi celotna agrarna reforma. Rezultat tega nasilja je zelo zgodovinar: 400.000 političnih beguncev, ki je zbežalo iz Španije vse do leta 1939.

Prav tako kot pri Baskih se je tudi v Kataluniji duhovni razred odločno upr režimu. Mogoče ste že videli v kaki turistični brošuri sliko mogočnega samostana Montserrat. Prav slednji je bil prava "centrala" katalonskega upora proti Francu in še danes predstavlja pomembno podporo katalonski avtonomiji na kulturnem, ekonomskem in političnem področju.

Do nekaj samozavesti se je katalonski narod dokopal šele v 60. letih, ko je vlada končno spet dovolila tiskanje knjig v katalonskem jeziku. Od takrat, posebej pa po koncu režima leta 1975, se je kulturno življenje seveda spet razcvetelo, posebno ker so bile osnove zelo trdne. Pomislimo samo, da je pred letom 1938 izhajalo kar 23 dnevnikov v katalonščini ter 400 periodičnih listov! Današnje kulturno življenje v Kataluniji je v eni besedi... mrzlično. Nenehno se kaj dogaja, nenehno se tiskajo nove knjige v katalonščini, malodane vsako katalonsko mesto ima svoj dnevnik v materinem jeziku; politično je Katalunija izredno močna, do take mere, da se Aznar prihaja direktno pogovarjat s katalonskimi politiki v Barcelono, ker ve, da bi mu njihovo nasprotovanje bilo usodno. Katalonci si na vseh področjih prizadevajo, da bi jih Evropa priznala kot samostojno regijo, samostojnega sogaovornika in glede na ekonomsko in politično moč, ki jo ta predel Španije ima, je to v prihodnje zelo možno.

DALJE

IZREDNA ŠTEVILKA INFORMATORJA, GLASILA
URADA ZA MLADINO V NOVI GORICI

STANE LEBAN NAGRAJEN

NA GORIŠKEM 10% DIJAKOV ZASVOJENIH Z MAMILI

MARJAN DROBEŽ

Svetniki novogoriške občine so velik del seje dne 8. aprila namenili vprašanju razširjenja mamil na Goriškem. O tem sta poročala dr. Sonja Valič in dr. Vili Ščuka.

Stanje glede zasvojenosti z mamili je kritično in zaskrbljujoče, po mnenju nekaterih celo neobvladljivo. Po razširjenosti uporabe drog je območje Nove Gorice na četrtem mestu v Sloveniji, pri čemer pa se je utrdilo tudi sodelovanje s porabniki mamil v sosednji Gorici in drugod v obmejnih krajih Italije. Strokovnjaki opozarjajo, da k drogami sodita tudi alkohol in tobak. Posledice se ne kažejo le v velikih stroških zdravljenja - ti v primerih zapletov dosega celo do 25 milijonov tolarjev na enega zasvojenca letno - ampak predvsem v tem, da mamila fizično in psihično razkrajajo fante in dekleta, ki so pozneje kot odrasli ljudje odrinjeni na rob družbe.

Alkohol in cigarete so tudi zelo nevarni, ker spodbujajo uporabo drugih drog, na primer marihuane. Izkušnje potrjujejo, da je vsak drugi dijak, ki je v nekem obdobju kadil cigarete, kadil tudi marihuano. Med tovrstnimi drogami vstopajo v svet mladih najprej pivo in vino, okrog trinajstega leta cigareta, pri nekaterih šolarjih vdihovanje hlapov lepila in drugih snovi, okrog štirinajstega leta starosti pa pitje žganih pijač; kmalu nato še kajenje marihuane.

Zasvojenosti mladine z drogami je namenjena tudi izredna številka Informatorja, glasila Urada za mladino v Novi Gorici. Objavljeni so prispevki šol in drugih zavodov, raznih organizatorjev, društev in tudi posameznikov. Uredništvo v uvodu poudarja, "da gre pojem zasvojenosti razumeti v najširšem pomenu, torej ne le kot zasvojenost s trdimi drogami, marihuano, alkoholom, tobakom, lepili, zdravili, pač pa tudi kot zasvojenost od sicer na prvi pogled čisto nedolžnih početij, kot so na primer pretirano uživanje hrane, gledanje TV, igranje video igrice ipd." Uredništvo nadalje izraža zadovoljstvo, ker je bila prva celovita raziskava o alkoholu, kajenju in ostalih drogah v Sloveniji narejena prav v Novi Gorici, "toda zgroženi smo nad rezultati". Zanimiva in tudi poučna je ugotovitev, da "dovoljene droge - alkohol in cigarete - v primerjavi s prepovedanimi povzročajo veliko večjo družbeno škodo."

Razlogi, zaradi katerih mladostniki začnejo posegati po drogah, so različni in celovitega odgovora na vsa vprašanja še ni. Tu so osebne značilnosti, vzgoja, odnosi in komunikacija v družini ter šibke točke in druge slabosti družine, pa tudi stiske v povezavi z odraščanjem in šolo, pomanjkanje vzpodbud in pri-

ložnosti za samopotrjevanje ter vplivi iz mladostnikovega okolja, zlasti vrstniške skupine, ki pa ni naključno takšna, kot je; in širše: izgubljanje temeljnih vrednot. V omenjenem glasilu Urada za mladino je zapisano, "da se z različnimi nedovoljenimi drogami pogosto srečuje in jih uporablja okrog 10% mladostnikov. Starost ob prvi rabi alkohola, cigaret in drugih drog se znižuje in vse več otrok se sreča z njimi že v osnovni šoli".

POMEMBNA JE VLOGA DRUŽINE

V Novi Gorici deluje pri občini skupina strokovnjakov

v okviru t.i. lokalne akcijske skupine za prevencijo zasvojenosti z namenom, da bi organizirali enoten pristop pri obravnavanju problema zlorab in zasvojenosti od drog. V to dejavnost so vključeni strokovnjaki iz šolstva, socialnega varstva, zdravstva, predšolske vzgoje, predstavniki mladine, staršev, verskih skupnosti in drugih organizacij (kulturnih, športnih, duhovnih, rekreativnih), ki v svoje programe vključujejo delo z mladimi. Pomembno vlogo imajo tudi duhovniki oz. župnije, ki pa formalno niso vključeni v omenjeno Lokalno akcijsko skupino. Pri Zdravstvenem domu v Novi Gorici deluje tudi posebna ambulanta za boleznin odvisnosti. V njej obravnavajo in zdravijo odvisnike po meto-

di metadonskega vzdrževanja. Ambulanto vodi dr. Vili Ščuka, ki opozarja, "da metadonsko vzdrževanje ni zdravljenje v ožjem pomenu besede, ampak preprečevanje še hujših zapletov, ki so vezani na uživanje drog".

Zasvojenost z drogami na obmejnih območjih Slovenije in Italije je že tolikšna, da zaskrblja evropske ustanove. Svet Evrope je prav zaradi tega kritičnega stanja pred nedavnim odobril sredstva za preprečevanje zasvojenosti z drogami v Novi Gorici, Gorici, Kopru in Trstu. Zagotovo pa bi mladim lahko veliko pomagali pri zavračanju drog predvsem naporu družine, v kateri so najbolj potrebni ljubezen, bližina, pogovor in strpnost.

POLITIČNA AFERA

SOCIALDEMOKRATI VLOŽILI OBTOŽBO ZOPER PRESEDNIKA VLADE

V Sloveniji se uveljavlja spoznanje, da vsak pomemben dosežek države zmanjšajo ali celo izničijo afeze, ki jih povzročajo škodljiva in neodgovorna ravnanja politikov. Takšne so tudi značilnosti dogodkov ob razkritju tajnega slovensko-izraelskega sporazuma, ki sta ga v začetku leta 1995 podpisala takratni načelnik Obveščevalno-varnostne službe obrambnega ministrstva in predstavnik izraelske vlade. O obstoju tega dokumenta je načelnik Obveščevalno-varnostne službe v sedanjem mandatu Jože Sečnik v januarju pisal predsedniku državnega zbora Janezu Podobniku.

Zaradi sporazuma, ki naj bi vseboval elemente mednarodne pogodbe, so socialdemokrati vložili ustavno obtožbo zoper predsednika vlade Drnovška. V obrazložitvi navajajo, da slovenska ustava in zakoni prepovedujejo sklepanje tajnih dogovorov oz. pogodb, kakršen naj bi bil omenjeni sporazum med Slovenijo in Izraelom. Krivda premiera naj bi bila nedvoumna, "saj je za podpis sporazuma vedel zato, ker je pri pripravljanju oz. dogovoru o sporazumu sodeloval tudi tedanji obrambni minister Jelko Kacin". Premier je takšne trditve ocenil za podtikanja in politične igre, s katerimi naj bi njega in vlado odvrnili od reševanja drugih problemov. Po njegovem je imel omenjeni sporazum samo operativno-tehnični pomen ter ne bi bil zato mednarodni dokument, sklenjen med državama.

Med polemikami ob predložitvi ustavne obtožbe opozarjajo, da je sporazum, ki naj bi bil tajen, v tej aferi postal javen dokument. Načelo državne skrivnosti naj bi prekršili predsednik parlamenta, ki je o obstoju sporazuma obvestil poslance, podpredsednik vlade Marjan Podobnik, ki je dovolil, da je bil del omenjenega sporazuma objavljen v javnih občilih, pa tudi Janez Janša, Bogomir Špiletič in Miha Brejc, ki so na sestanku s predsednikom vlade varnostni sporazum prebrali. Zdaj je sporno to, ali je Drnovšek dokument smel pokazati, saj ga je vlada označila z oznako 'strogo zaupno'. Tako Janša kot Špiletič in Brejc menda niso poklicani, da bi omenjeni sporazum videli. Predsednik vlade jim ga ne bi smel poka-

zati, razen če bi vlada, ki je dokument razglasila za tajnega, sprejela poseben sklep, s katerim bi določila, da dokument lahko vidi omenjena socialdemokratska trojica. Kaznivo dejanje naj bi torej storil Drnovšek. V tem primeru bi veljal prvi odstavek 359. člena kazenskega zakonika, ki pravi, da se za izdajo državne skrivnosti nepoklicani osebi izreče zaporna kazen od enega do osmih let.

Ustavna obtožba zoper Drnovška ima domače in mednarodne razsežnosti. Parlament mora o vloženih obtožbi odločiti v dveh mesecih oz. na prvi seji po vložitvi. O tem, ali naj gre predlog obtožbe na ustavno sodišče, mora odločiti z absolutno večino, torej z najmanj 46 glasovi.

ODKRIVANJE PODROBNOSTI O SLOVENSKO- AMERIŠKIH ODNOSIH

Dopisnik RTV Slovenije v ZDA Uroš Lipušček je v nekem pred nekaj dnevi objavljenem intervjuju povedal, da se v prostem času ukvarja z odkrivanjem in preučevanjem stikov med Slovenijo in ZDA. "To je moj konjiček, že kar moja strast," je dejal časnikar iz Ljubljane. "Zdaj že osem let odkrivam povezave med svojo domovino in Ameriko, povod za moje zanimanje pa je bila stara Prepeluhova knji-

ga, v kateri sem nekoč bral o slovenski delegaciji, ki je bila po prvi svetovni vojni na obisku pri predsedniku ZDA Wilsonu. Izvedel sem za takratni ameriški predlog, naj Balkan po podpisu miru v Versaillesu uredijo tako, da dajo Sloveniji neodvisnost, ker je od Balkana različna in bi bila v Jugoslaviji moteča. Make-donija naj bi bila samostojna. O tem sem odkril vrste dokumentov. Preiskal sem 12 različnih ameriških knjižnic in nalletel na povsem neznan, zelo zanimivo in po ZDA raztreseno gradivo o slovensko-ameriških odnosih, tako da se mi o tej temi oblikuje že kar knjiga."

KRATKE

MINISTER ZA ZDRAVSTVO O PONIŽEVANJU MATERINSTVA

V Sloveniji zelo odmevajo izjave o materinstvu, ki jih je ob nedavnem svetovnem Dnevu zdravja, 7. aprila, dal minister za zdravstvo dr. Marjan Jereb. Javnost je opozoril, da je v Sloveniji premalo otrok. Na to sicer že dolgo opozarjajo tudi razne organizacije t.i. civilne družbe in katoliška Cerkev. Po ministrovih besedah "bi morali nosečnicam omogočiti preživetje varno, mirno, zaželeno in zdravo nosečnost. Zdravstvena prizadevanja in dosežke na področju varstva materinstva bi lahko podvojili, če bi bilo družbeno ozračje primerno, vendar ni."

Minister je svoje ugotovitve ponazoril s primeri, ki so pogosti, "da mora mlada ženska za ceno zaposlitve oziroma sprejetja v službo s podpisom jamčiti, da ne bo zanosila. Ponižana je v stroj za rojevanje, ki ga delodajalec po potrebi in lastni presoji lahko izključi." /M.

"NA BOLNIŠKI" TUDI ZARADI SLABIH ODNOSOV IN RAZMER V PODJETJIH

V Sloveniji so zaradi bolovanj lani izgubili nad 11 milijonov delovnih dni, to je skoraj pet odstotkov vseh delovnih dni v državi. V povprečju vsak dan ni delalo 35.700 delavcev. Zavod za zdravstveno zavarovanje je izplačal 43,7% nadomestil plač zaradi odsotnosti z dela zaradi boleznin, delodajalci pa 56,3%.

Strokovnjaki ocenjujejo, da je odsotnost z dela zaradi boleznin le v manjšem delu posledica izključno zdravstvenega stanja. Najpogosteje naj bi bili delavci in uradniki "na bolniški" zaradi slabih odnosov in razmer v podjetjih in spričo drugih negativnih vplivov, ki so jim izpostavljeni. /M.

ŽIVETI VLOGE

MARJANA REMIAŠ

Pred dnevi je Združenje dramatik Slovenije podelilo priznanje za življenjsko delo dramskemu igralcu Stanetu Lebanu, dolgoletnemu članu Primorskega dramskega gledališča. Stane Leban je na gledališki večer, na katerem je prejel pomembno priznanje iz rok kolega, dramskega igralca Bineta Matoha, razveselil gledališko publiko z edinstveno interpretacijo glavne vloge v Cossovi tragikomediji *Nona*, ki jo je predlansko gledališko sezono v Novi Gorici režiral Osvaldo Bonet. Ob tej priložnosti so se mu poklonili tudi stovski kolegi in vodstvo hiše. V obrazložitvi priznanju je Združenje dramatik Slovenije zapisalo:

"Stane Leban je nedvomno ena osrednjih osebnosti PDG - kot igralec in kot vztrajen entuziast, ki je ogromno pripo-

mogel k ohranitvi, profesionalizaciji in umetniški rasti novogoriškega gledališča. V njem deluje od leta 1955, ko je nastopil v *Celjskih grobih*; kot član pa od leta 1982 do konca sezone 1994-95."

V dolgih letih sodelovanja je Stane Leban oblikoval nad 130 gledaliških vlog; njegov ogromni prispevek pa sodi tako na področje komedije kakor tudi drame. Zadnja tri leta v novogoriškem gledališču deluje kot zunanji sodelavec; nepozaben je v glavni vlogi slovit *None*, s katero se je pred dnevi zahvalil publiko, ki spremlja in pozdravlja njegovo odrsko delo, nastopil pa je tudi v *Kralju Richardu III.* in *Sodnem dnevu*.

Vseskozi se Stane Leban predaja tudi mlajši publiko; za miniaturne v predstavi *Mali princ* v režiji Jaše Jamnika mu je ljubljanski Festival otroških predstav podelil zlato paličico.

OBNAVLJANJE SAMOSTANSKE KNJIŽNICE NA KOSTANJEVICI

V samostanu na Kostanjevici nad Novo Gorico obnavljajo knjižnico, poimenovano po znanem slovenskem jezikoslovcu p. Stanislavu Škrabcu. Prostore prezidavajo, posodablajo in razširjajo, nameščajo police in vitrine, polagajo pod in izvajajo razna druga dela, s čimer bodo knjižnico dvignili na sodobno raven. Omogočen bo neposreden dostop do vseh knjig. Uredili bodo poseben prostor za literarno zapuščino p. Stanislava Škrabca, ki je na Kostanjevici živel več kot 40 let. Po obnovi bo knjižnica odprta za javnost. V franciškem samostanu hranijo okoli 10 tisoč knjig mnogih avtorjev in iz raznih obdobj. Med njimi so tudi zelo dragocena dela. Tako hranijo 30 prvotiskov, t.i. inkunabul. Prav ta dela pa so povečini v slabem stanju, zato bodo prvotiske postopno restavrirali, pri čemer bodo sodelovali strokovnjaki iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani.

Načrt za obnovo samostanske knjižnice je izdelala ing. arh. Elza Pavšič iz Rožne doline, dela pa vodi predstojnik samostana in župnik na Kostanjevici p. Matej Papež (na sliki). Občina Nova Gorica je za obnovo lani prispevala osem milijonov tolarjev, ministrstvo za kulturo pa dva milijona. Seveda so stroški obnove visoki, večji, kot so v začetku računali. Zaradi tega je zaključek obnove knjižnice p. Stanislava Škrabca odvisen od nadaljnje finančne pomoči, ki jo je župan Nove Gorice tudi zagotovil.

13

ČETRTEK
16. APRIL
1998

DEŽEVNO VREME OBUDILO NARAVO

OKRASNI IN ZELENJAVNI VRT V APRILU

Stopamo že v tretji teden v aprilu in dočakali smo prve obilne padavine po večmesečni suši. Tudi ohladilo se je, kar je bilo kar predvidljivo. Dela na vrtovih so se zaradi tega nekoliko upočasnila, vsekakor pa je narava po dežju oživela in kljub hladu je vsaj v obalnem pasu vse lepo zeleno. Nekaj škode je povzročila toča, ki je padala na velikonočni ponedeljek, bolj pa skrbi ohladitev. Hudo je še zlasti za tiste ljudi na Bovškem, ki jih je prizadel potres.

Ob deževnem vremenu bomo začeli urejati balkonske in okenske lončnice, ki smo jih imeli v prezimovališčih. Postopoma jih bolj zalivamo in, če imamo toplo gredo, te lončnice postavimo vanjo, da se rastlina postopoma prilagodi toplejšemu rastišču. Čimprej moramo presaditi sobne rastline in jih primerno zaliti ter jim dognojiti. Vendar pa ne dognojujemo sveže presajenih. Sadike enoletnic, ki smo jih posejali pred dobrim me-

secem, bomo zdaj presadili v večje lončke ali jih prepikirali. To naredimo, takoj ko jim zrastejo prvi pravi listi. Isto velja tudi za povrtnino, kot so paradižniki, paprika ali jajčevci, ki smo jih pred časom posejali v zabojčke in jih postavili na okenske police, da so skalili. Še vedno lahko sejemo nekatere enoletnice, na primer cinije, zajčke, portulake, tagetise, suhe rože, turške nageljne idr. Na vrtu pa bomo počakali, da ovenejo listi hortenzij in hiacint in šele nato bomo te zelene dele porezali in jih odvrgli na kompostni kup. Če ne počakamo, da se listi teh čebulnic sami posušijo, tvegamo, da čebulice ne dozoriyo, to pa pomeni, da prihodnjo pomlad ne bo tega cvetja. Ko se bo vreme nekoliko ustalilo in se bo zemlja osušila, pa bomo na prosto lahko sadili meče ali gladiole in dalije. V tem času lahko tudi presajamo zimzelene okrasne rastline, še zlasti, če imajo korensko grudo.

Veliko dela je tudi v zelenjavnem vrtu. Kdor je gredice že posejal, je pametno, da posevke tudi zaščiti. V ta namen je še najbolj uporabno propustno platno iz polietilenske mase, ki propuša vodo, zrak in svetlobo, obenem pa dovolj zaščiti tudi pred pozebo in slano. V tem času je na vrsti že prvo presajanje na prosto. Tako bomo čez kak dan, ko se bodo tla osušila, lahko presajali solato, razne vrste kapusnic in tudi drugo povrtnino. Paradižnike, jajčevce, papriko in tudi že bučke ter kumarice lahko posejemo v lončke, ki jih postavimo na okenske police, da na toplem mestu prej skalijo; ko pa se bodo razvili, jih bomo presadili na prosto. Komur je skalil krompir, lahko na grebene med krompir posadi sadike cvetače, poletnega zelja ali poletne solate. Na prosto bomo kmalu lahko posadili tudi stročji fižol, rdečo redkev in drugo poletno povrtnino.

ITALIJANSKO PRAVO

UZAKONJEN ELEKTRONSKI PODPIS

DAMJAN HLEDE

13. marca letos je bil po štirih mesecih, odkar ga je ministrski svet odobril, končno objavljen v uradnem listu izvajalni pravilnik o informativnih in telematskih dokumentih ter o t.i. elektronskem podpisu: gre za zakon št. 513 z dne 10. novembra 1997.

Zakon določa, da bo sestavljanje "informativnega dokumenta" možno s posebnim sistemom digitalnega podpisa (t.i. sistem asimetričnih podpisov). Vsakdo, ki se bo hotel posluževati tega sistema, bo moral na pristojnem uradu prositi za dvojico informativnih ključev, od katerih bo eden ostal njegov zasebni, drugi pa bo moral postati javen s posebno overovitvijo.

Informativno listino bodo mogli pravilno skleniti le tisti, katerih zasebni ključ se bo ujema z odgovarjajočim javnim "dvojčkom". Kot oblika zaščite informativnega ključa je predvidena možnost njegovega depozita pri notarju s formalnostmi, ki so predvidene za tajno oporoko. Zakon določa, da ima informativni dokument isto dokazno moč, kakršno zasebnim listinam priznava člen 2702 civilnega zakonika. Overitev informativne listine bo prav tako "informativna", saj bo zadostovala pristavitve notarjevega digitalnega podpisa.

Kljub temu da je zakon stopil v veljavo, pa je treba pripomniti, da sistem telematskega sestavljanja pogodb in drugih dokumentov še ni operativen. Da bodo lahko dokumenti in pogodbe med zasebniki ter med temi in javnimi uradi lahko podpisani digitalno, bo treba počakati še na objavo tehničnih pravil, ki jih pripravljata posebna komisija za informatiko znotraj javne uprave (Aipa). Samo takrat bo načrt, ki ga je uvedel 2. odstavek 15. člena zakona št. 59/97 (zakon Bassanini I), v celoti uresničen.

To seveda ne pomeni, da se cela vrsta pogodbenih operacij, za katere lahko že sedaj rečemo, da so izvedene v informativni oz. telematski obliki (dviganje denarja z Bankomat, naročila prek mreže Internet ipd.), ne more več sklopiti brez komaj uvedene digitalnega podpisa. Dvom, ki se je nekaterim operaterjem postavil, je neutemeljen prav zato, ker omenjeni sistem brez tehničnih izvajalnih norm še ni operativen.

SPREMEMBE V VODSTVU NTKB

OBRAČUN POSLOVNEGA LETA NTKB

V ponedeljek, 6. aprila, se je sestel upravni svet Nove Tržaške kreditne banke (NTKB), da bi pregledal in odobril prvo bilanco poslovnega leta po sprejetju dela aktivnosti in pasivnosti Tržaške kreditne banke v likvidaciji. Na seji je prišlo tudi do nekaterih pomembnih sprememb v sestavi upravnega sveta. Predsednik je postal Aniceto Ranieri, podpredsednik bo Giovanni Gabrielli, medtem ko vstopa Enzo Cainero kot svetovalec v upravni svet na mesto Dina Marchiorella.

Dosedanji generalni direktor Enzo Ortolan zapušča svoje mesto, da bi sprejel druge zadolžitve v sklopu bančne grupe Banca Antoniana Popolare Veneta, v katere okvir spada tudi NTKB. Na njegovo mesto prihaja Gianluigi Baldassi, ki je bil doslej generalni sodirektor. Kot piše v tiskovnem poročilu, te spremembe "gre tolmačiti v vidiku še nadaljnje krepitve in razvoja tržaške bančne ustanove tako v krajevem kot v mednarodnem pomenu".

Na svoji seji je upravni svet tudi z zadovoljstvom vzel na znanje razvoj postavk o zbranih sredstvih in naložbah, ki so se izboljšale tako kakovostno kot količinsko. "Ekonomski rezultat," piše v tiskovnem poročilu, "je, čeprav negativen, sicer povsem upravičen, če se upoštevajo težave pri poslovanju v zvezi s ponovnim začetkom dejavnosti. Podatki tekočega poslovnega leta nakazujejo pomemben vzpon."

IZZIVI MANAGEMENTA

Tudi letos smo se zbrali na 17. posvetovanju organizatorjev dela, ki je bilo v Kongresnem centru Emona Bernardin v Portorožu od 1. do 3. t.m. Organizator posvetovanja je bil Center za izobraževanje in svetovanje v okviru UM - fakultete za organizacijske vede iz Kranja.

Že pred posvetovanjem je vsak udeleženec prejel bogat zbornik posvetovanja z naslovom *Izzivi managementa*, sicer pa je bilo na posvetu predstavljenih skoraj 100 strokovnih referatov.

Na otvoritvenem delu posveta so bili prisotni poleg številnih udeležencev in referentov ugledni gostje predvsem iz akademskega sveta. Posvetovanje je potekalo ob ple-

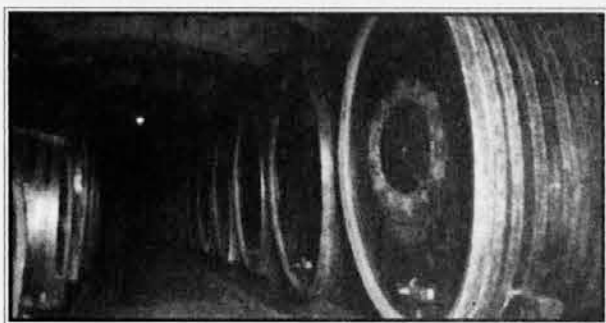
namem in zaključnem delu še v štirih sekcijah. To so: kadrovsko-izobraževalna, organizacijsko-proizvodna, splošna sekcija in informatika.

Letošnjega posveta so se udeležili tudi tuji strokovnjaki. Nekateri so predstavili nove praktične marketinško-poslovne pristope pri organiziranju storitvenih in drugih dejavnosti, vlogo komunikacij v managementu, kakovost v izobraževanju itd. Veliko pozornost so vzbudili priznani strokovnjaki kot npr. Antun Vila, Jurij Jug in drugi.

Tisti, ki jim ni uspelo v živo spremljati predavanja na posvetovanju, imajo možnost leto proučiti v zborniku s tega posvetovanja.

GD

V SLOVENIJI KAR 20 MILIJONOV LITROV NEPRODANEGA VINA

V Sloveniji zlasti med vinogradniki in vinarji narašča zaskrbljenost zaradi vinske krize oziroma znatnega zmanjševanja prodaje. Na težave in zastoj pri trženju naj bi predvsem vplivali manjša kupna moč potrošnikov, konkurenca tujih vin, ki so v nekaterih primerih cenejša od slovenskih, in tudi velik uvoz vin iz Makedonije, kar je pogoj za slovenski izvoz v to državo. Spričo omenjenih razlogov, pa tudi zaradi preusmeritve porabe vin in drugih alkoholnih pijač v potrošnje brezalkoholnih pijač, zaloge slovenskih vin naraščajo. Ocenjujejo, da je sedaj v Sloveniji okoli 20 milijonov litrov neprodanega vina. Večje zaloge imajo tudi predelovalne vinske kleti, tudi tiste v Vipavi in na Dobrovem v Goriških Brdih. Presežki vin, kot omenjeno, povzročajo zaskrbljenost, pri čemer ni velikih možnosti za povečanje izvoza te alkoholne pijače. Slovenska vina so namreč predraga in z izjemo

nekaterih sort v tujini premla znana. Posebno breme v vinarstvu povzroča, kot zapisano, uvoz cenjenih makedonskih vin, ki dosega od 10 do 25 milijonov litrov na leto.

Če se bo kriza v vinogradništvu in vinarstvu nadaljevala in poglobila, bi v Sloveniji utegnili celo pričeti zmanjševati površine, posajene z vinski trto.

M.

VINOGRADNIKI NA SEJMU VINITALY V VERONI

V četrtek, 16. t.m., se je v Veroni začel letošnji vinski sejem Vinitaly, ki je najbolj pomemben tovrstni sejem v Italiji. Udeležujejo se ga tudi slovenski vinogradniki iz Brd. Tudi letos so organizatorji ob vinskem sejmu namenili poseben oddelek oljčnemu olju in potrebnim mehanizacijam, strojem in napravam za delo v torkli. Sejem se bo končal v ponedeljek, 20. aprila.

POSLOVATI S FRANCIJO

GABRIJEL DEVETAK

Francijo uvrščamo med industrijske velesile, saj je tretji uvoznik in investitor na svetu. Tudi francosko-slovenska blagovna menjava, ki je v letu 1996 presegla 1,5 milijard USD, uvršča Francijo na tretje mesto med gospodarskimi partnerji Slovenije. Več kot polovica dobrin v medsebojni menjavi je iz avtomobilske industrije. Iz tega lahko že uvodoma podčrtamo možnosti za nadaljnje povečevanje blagovne menjave med Slovenijo in Francijo. Poslovati z zelo zahtevnim francoskim trgom pa ni enostavno: poleg konkurenčnega blaga mora naš podjetnik obvladati številne predpise, ki veljajo v Franciji.

Pred nedavnim je Center za mednarodno sodelovanje in razvoj v Ljubljani izdal in

založil izredno praktičen priročnik, ki na razmeroma enostaven in strokoven način seznanja s številnimi informacijami in možnimi načini poslovanja s Francijo. Delo na 159 straneh so napisali Bojan Zidarič, Vladoša Milenkovič in Darja Žbogar. Zanimiv predgovor je prispevala veleposlanica Francije v Sloveniji Françoise Bourolleau.

V uvodnih poglavjih so podane splošne in praktične informacije o Franciji; v nadaljevanju knjige bo bralec našel podatke o carinskih predpisih, dvostranskem sodelovanju med Slovenijo in Francijo, mednarodni menjavi, evropskem sporazumu, poreklu blaga in načinih opravljanja storitev v Franciji itd. Avtorji so celo objavili možne oblike za sestavo zunanjetrgovinske kupoprodajne pogodbe za Francijo, obliko in vse-

bino ponudbe, najbolj pomembne elemente v pogodbi in celo problematiko o trgovinskem zastopniku. Zanimivi sta tudi pogodba o distribuciji in pogodba o trgovinskem zastopanju. Avtorji so se nato posebej zavedli pri ustanavljanju podjetij, tujih vlaganj, zaposlovanju, konkurenci, davkih, varstvu pravic industrijske lastnine in mednarodni arbitraži v mednarodnem poslovanju. V dodatku ponuja knjiga možnost proučitve Evropskega sporazuma. V več prilogah so navedeni zanimivi izdelki, tarifne številke, carinski plačoni itd., kar služi pri vsakdanjem strokovnem delu menjava s Francijo. Za marsikoga bo zanimiv pregled francoskih sejmov z navedbo krajev, časa in vrste sejemске pridelitve. Za tiste, ki potrebujejo francoske odvetnike, pa je pot do le-teh olajšana, saj so s polnimi naslovi zajeti v zaključnem delu priročnika.

"GLAVNI CILJ JE PRITEGNITI ČIM VEČ MLADIH!"

ERIK DOLHAR

Kot smo že poročali, je bil na občnem zboru Tržaškega pomorskega kluba Sirena 13. februarja letos imenovan za novega športnega direktorja kluba oz. tistega, ki bo odslej skrbel za jadranje, 29-letni Andrej Gregori.

Naj vam ga na kratko predstavimo. Z jadranjem se je začel ukvarjati pri osmih letih. Prvi tečaj je opravil v Kopru, nakar se je udeleževal tekem v mladinskih razredih. Zadnja leta se je posvetil regatiranju na velikih kajutnih jadrnicah. Sodeloval je tudi z uveljavljenimi jadralci, kot so Puh, Strauss in Battiston. Nastopil je tudi na regati Rimini - Krč - Rimini. Najprej smo ga vprašali, ali si je to imenovanje sploh pričakoval: "Lahko bi rekel, da sem si to imenovanje delno pričakoval, ker je zadnje čase prišlo na dan, da bi bila potrebna zamenjava v vodstvu kluba, oz. da bi prišle na dan nove ideje."

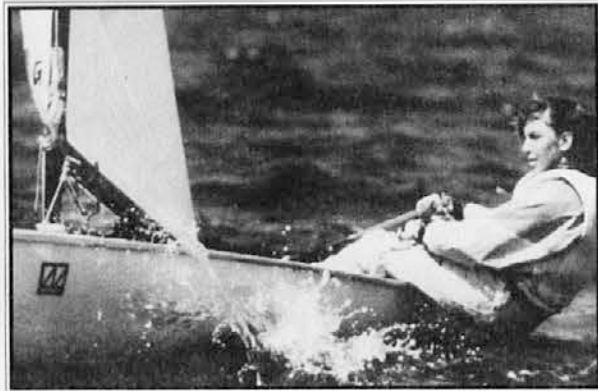

Kateri pa je prvi načrt, ki ga boš skušal izpeljati?

Moj prvi cilj je nedvomno ta, da bi skušal privabiti čim več otrok k morju oz. k jadraniu. Nato bi želel doseči, da bi bil odnos med športniki in društvom nekoliko drugačen kot sedaj. Zadnja leta namreč ni bilo veliko medsebojnih stikov, razen zgolj ob tekmah. Rad bi videl, da bi predvsem naši starejši tekmovalci nekoliko bolj sodelovali pri življenju kluba, ne samo na regatah, temveč tudi pri pripravah nanje. Pred regatami moramo namreč pripraviti jadrnice, prevozna sredstva-gumenjake za asistenco in še marsikaj. Želel sem reči, da v klubu ni dovolj pripraviti le jadrnice. Problemov "za kulisami" je še veliko.

Bruno Bogatec, odstopajoči dolgoletni športni vodja Sirene, oče slavne Arianne, že nekaj svetuje: pritegniti čim več mladih tečajnikov k regatiranju...

NAŠI DOBRI V TRŽIČU

Konec prejšnjega tedna je bila pred Tržičem že tradicionalna mednarodna regata za razred europa *Finessa Cup* v organizaciji domačega kluba SVOC. Gre za pravo Mini evropsko prvenstvo. V konkurenci 133 udeležencev iz 12 evropskih držav so zamejski predstavniki dosegli dober uspeh. Po prvi od šestih regat je Arianna Bogatec (Sirena - na sliki) prevzela vodstvo, drugi je bil Maurizio Benčić, tretja pa Johana Križnič (oba Čupa). Na koncu pa so žal vsi skupaj pokvarili svoje uvrstitve. Na skupni lestvici se je najvišje povzpeli Benčić, ki je bil šesti, Bogatecova je bila osma in prva med dekleti, Križničeva pa 77. in 25. na ženski lestvici. Poleg omenjenih naših predstavnikov so se tekmovalca udeležili še Miran Guštin in Andrej Močilnik za Sireno, ki sta na koncu pristala na 27. oz. 60. mestu, ter Barbara Piculin za Čupo (119.). Arianna Bogatec bo že v soboto odpotovala v Francijo, kjer bo ves teden merila moči na ducatu predolimpijskih regat.

Nedvomno je to eden naših glavnih ciljev. Zadeva pa ni tako enostavna. Pozimi imajo namreč otroci, poleg šole, še veliko drugih obveznosti: ukvarjajo se s kakim drugim športom, z glasbo in še s čim, tako da je težko vse to usklajevati. Gotovo pa je to naš cilj.

Kaj pa sam načrtuješ za prihodnost Sirene?

Osebnost imam dve veliki želji. Najprej to, da bi naša že tradicionalna regata Trst-Brioni uspela nekoliko bolje kot zadnja leta. Zadnja izvedba je bila sicer gotovo dobra, želel pa bi, da bi število udeležencev naraslo. Zelo pomembno je dalje delo z otroki, in to ne samo športnega vidika, temveč tudi za obstoj kluba nasploh.

Kako pa sploh poteka vaše delovanje oz. kako delate z mladimi jadralci - bodočimi tekmovalci?

Pri Sireni najprej prirejamo začetniške tečaje, ki običajno potekajo v poletnih mesecih, ko otroci nimajo šolskih obveznosti. Naši trenerji morajo malo zašalo in malo zares naučiti in privabiti te otroke. Jasno je namreč, da ne moremo z njimi imeti od vsega začetka strogo resnega pristopa do treningov jadranja, temveč jih skušamo privabiti z igro. Kasneje pa spoznamo, kdo je vsaj malo nadarjen in kdo se želi ukvarjati s športno panogo in z morjem nasploh. Sledi kratek pogovor s starši, da izvedemo, kaj mislijo oni in otrok sam, če mu je jadranje všeč oz. če želi to nadaljevati. Problemi nastajajo od septembra-oktobra dalje, ko skušamo trenirati ob sobotah, nedeljah in praznikih. Žal nam pri tem Tržaški zaliv ni preveč naklonjen, saj nam pozimi tudi močna burja otežkoča potek rednih treningov, ki jih je zaradi vremenskih razmer tudi manj. Prav v takih razmerah spoznamo, če ima otrok res veliko željo, da bi se ukvarjal z jadranjem, saj je potrebna velika požrtvovalnost, da uspešno jadrano v zimskih mesecih; dobro namreč vemo, da v mrazu in burji ni prav lahko jadrati.

Jadralna kluba Pirat in Burja sta v nedeljo, 12. t.m., v Portorožu in Izoli pripravila velikonočne regate za razrede optimist, europa, laser radial, laser in 470. Domači jadralci so imeli največ uspeha prav v slednjem razredu, kjer sta mladinska evropska prvaka Miha Staut in Peter Habjan odpeljala svojo zadnjo regato in zanesljivo zmagala. Oba

bosta namreč v prihodnje tekmovala na jadrnici razreda 49-er skupaj z Dušanom Puhom in Samom Potokarjem.

OBRAČUN OB VELIKONOČNEM PREMORU

IVAN BAJC

Odbojarska, košarkarska in nogometna prvenstva se počasi iztekajo, saj bo večina zaključnih odločitev padla že čez mesec dni. Kako pa so se do sedaj izkazali naši športniki?

ODBOJKA

Če pričnemo z odbojko, lahko zatrdimo, da je letošnja sezona nekoliko negativna, kar se tiče splošnih rezultatov, pozitivno pa je, da je spravila našo odbojko na realnejša tla, saj lanske restrukturacija prvenstev ni dala prave slike o stanju naših šesterk. Zamejska odbojka premore samo eno ekipo, ki se res lahko kosa v meddržavnem ali celo vsedržavnem merilu, in to je seveda moška postava Vala. Edino to društvo ima namreč tako strukturo, da lahko cilja v prihodnjih letih tudi na A-2 ligo. Omembe vredna je tukaj še tekma, ki jo je Val odigral s slovenskim državnim prvkom Salonom Anhovo, kateremu se je, kljub porazu 3:0, dobro upiral. V ostalih prvenstvih so naše šestere igralo po pričakovanju, le moška postava Sloge je nekoliko zatajila, saj se ji žal obeta izpad iz državne B-2 lige.

KOŠARKA

Naši košarkarji so do sedaj zaigrali s spremenljivo srečo. Več od pričakovanega so na igrišču pokazali Jadranovci, ki so si brez večjih težav zagotovili nastop v play-offu. Vatovca in njegove fantje čaka tako sedaj novo poglavje, v katerem se bo naša združena ekipa potegovala za napredovanje. Jadran je vsako leto sposoben presenečenja, največ zaslug za letošnje pa imata brez

dvoma mlada Štefan Samec (na sliki) in Michael Grbec, ki sta se odlično vključila v peterko. Dobre novice tudi iz C-2 lige, kjer si je goriški Dom v drugi fazi pr-

Če so si drugi športniki privoščili premor med prazniki, pa to ne velja za Krasove pingpongaše in rokometase.

Mladinci Krasa Telital so od 11. do 13. t.m. tekmovali v Nemčiji na 5. mednarodnem turnirju v kraju Rotlinger Belzingen, 40 km od Stuttgarta. Tamkajšnje podjetno namiznoteniško društvo je k sodelovanju pritegnilo kar 13 evropskih držav. Kras Telital je nastopil s dvema ekipama mladink (Vanja, Martina in Nina Milič, Daša Bresciani, Jasmin Kralj) in z ekipo mladincev v postavi Bojan Simonec, Uroš Fabiani, Boštjan Milič in Jurij Verč. Prva ženska postava je osvojila solidno končno šesto mesto, medtem ko sta se druga ženska in edina moška ekipa Krasa Telital uvrstili precej slabše. Na tem velikem in napornem turnirju, na katerem so vsa najboljša mesta tako v ženski kot v moški konkurenci zasedle premočne švedske ekipe, sta Krasov naraščaj spremljala trenerja Sonja in Robert Milič.

Ženska vrsta je pred odhodom v Nemčijo izkoristila prisotnost slovenske reprezentance v Vrtojbi za skupne treninge z najboljšimi igralkami iz matične domovine.

Hkrati je bil v Terniju zadnji letošnji turnir za kvalifikacije na Top 12. Od Krasovih drugokategoric se ga je udeležila le Katja Milič, ki se je uvrstila med prvo osmerico, s tem pa še ni rečeno, da bo nastopila na turnirju ducata najboljših igralok v Italiji, na katero pa je njena sestrična Vanja kot številka 8 v državi prepuščena direktno. Med drugokategoricami je svoje znanje merila tudi Irena Rustja, tretjekategorica, ki si je priborila pravico do nastopa

z uvrstitvijo med prvo šestnajsterico na turnirju svoje kategorije. Katja in Irena sta v Terniju nastopili tudi v dvojicah in na koncu osvojili drugo mesto.

Med velikonočnimi prazniki pa so se v deželi piva in klobas mudili tudi Krasovi rokometasi, ki letos nastopajo v drugi slovenski ligi, ter četvorka bivših Krasovih rokometas (na sliki Erika Milko- vič, Alenka Bizjak in Vesna Jagodic, prve tri stoje z leve; Monika Čufar čepi prva na levi), ki letos branijo barve tr-

no" preživetje velikonočnih praznikov. Nekaj več o tem gostovanju nam je povedala Alenka Bizjak: "Letos smo prvič nastopile z našo novo ekipo Team Trieste. Zelo lepo smo se ujele in se tudi zelo dobro uvrstile. V soboto smo odigrale tri tekme, od katerih smo zmagale dve in se tako uvrstile v polfinale, ki smo ga odigrale v nedeljo dopoldne. Imele pa smo malo smole in izgubile obe tekmi, ne samo po naši krivdi, temveč tudi zaradi sodnikov, ki nam niso bili ravno naklonjeni."

Kakšno pa je bilo vzdušje?

žaškega drugoligaša Team Trieste. Kot že vrsto let sta se obe postavi udeležili tradicionalnega turnirja v Braunschweigu, na katerega vsako leto radi zahajajo ne toliko za dosego kdovekakšnih rezultatov (konkurenca ostalih ekip z vseh koncev Evrope je namreč preostra: v ženski konkurenci je bila sicer tržaška ekipa edina tuja, medtem ko so moške ekipe, poleg iz gostujoče Nemčije, prišle iz Italije, Slovenije, Francije in Nizozemske), temveč predvsem za navezavo novih prijateljskih stikov ter "alternativ-

Kot vsako leto je bilo zelo lepo, prijetno, tako da upam, da bomo tudi prihodnje leto sodelovale na tem turnirju. Vsako leto namreč spoznaš veliko novih ljudi različnih kultur.

Kaj pa nam lahko poveš o moškem turnirju?

Naši bivši fantje - Krasovci so žal izgubili vse tekme in tako zaključili nastope že v soboto. Kot že nekaj let pa so tudi letos zmagali turnir Hrpelci Andorja iz Kozine.

Konkurenca pa je bila nedvomno ostra...

Najmočnejše ekipe so bile prav domače, nemške, saj imajo v Nemčiji že dolgoletno tradicijo rokometna in imajo zato zelo močne ekipe z dobro podkovanimi igralci.

ED

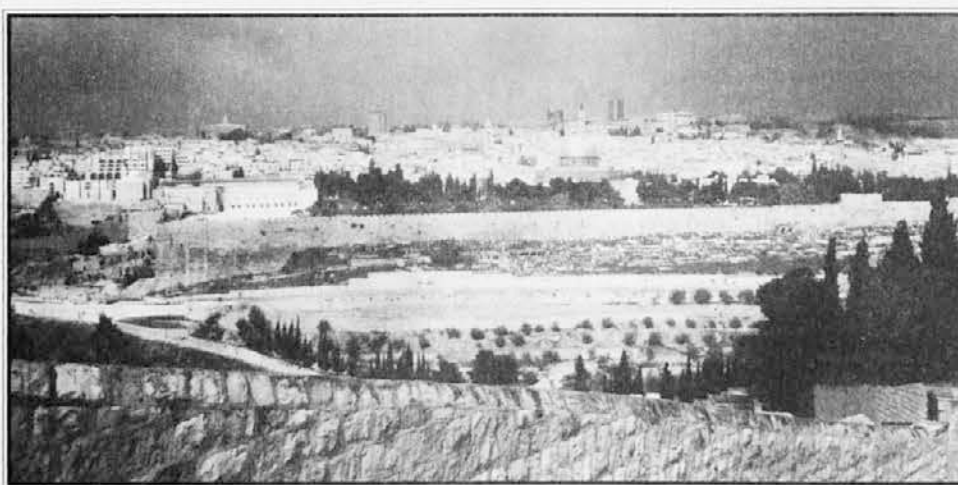
MLADINSKA KOŠARKA

IZTOK FLORIDAN (BOR) Z DEŽELO NA DUNAJU

14-letni Borovec Iztok Floridan je bil kot edini zamejski košarkar vključen v reprezentanco Furlanije-Julijske krajine, ki je od 7. do 11. t.m. na Dunaju sodelovala na mladinskem turnirju. V deželno selekcijo je bil vključen šele po zadnjem treningu. Njemu bi se morala pridružiti tudi njegov klubski tovariš Diego Posar, ki pa si je čisto na koncu privar zlomil prst, ter Kontovelec Žiga Ražem, ki pa je leto dni mlajši in bo imel še veliko priložnosti, da se izkaže.

OBVESTILA

SK Devin prireja v nedeljo, 19. t.m., pohod iz Praprota do Repna, t.j. že 12. Memorial Mirko Škabar. Odhod iz Praprota od 8.30 do 10. ure.

Nato me je angel odnesel v duhu na veliko in visoko goro ter mi pokazal sveto mesto Jeruzalem, ki je prihajalo z neba od Boga, sijoče v božjem veličastvu. (Raz 21,10-11)
Jeruzalem - pogled z Oljske gore

Drugi dan je velika množica, ki je prišla na praznik, slišala, da Jezus prihaja v Jeruzalem. Vzeli so palmovne veje, mu šli naproti in vzklikali: "Hozana! Blagoslovljen, ki prihaja v Gospodovem imenu!" (Jn 12,12-13)

Na oljčno nedeljo se je nad desetisočglava množica s palmovimi vejami v rokah spuščala proti Jeruzalemu.

16
 ČETRTEK
 16. APRILA
 1998

Na veliki četrtek, v poznih večernih urah, se je skupina slovenskih vernikov vrnila s sedemdnevnega romanja po Sveti deželi, ki ga je naš tednik pripravil skupno s potovalno agencijo IOT. Vse, kar smo doživljali v tem izrednem predvelikonocnem času, bo vsak izmed nas gotovo še veliko časa poglobljal v svojih spominih. Sveta dežela, ki se pogledu odpre v svoji slikovitosti in raznolikosti, nam razkrije svet, kjer se globoka dvatisočletna pot krščanstva neprenehoma prepleta z judovskim in muslimanskim svetom.

Ko smo prispeli na letališče Ben Gurion v Tel Aviv, se je naša pot začela najprej proti Jeruzalemu, ki nas je v poznem popoldanskem soncu sprejel v svojih belo-zlatih odtenkih.

Z Oljske gore se pogled odpre na staro obzidano mesto in tu mala cerkev Dominus Flevit opomni romarja na kraj, kjer se je Jezus jokal ob pogledu na Jeruzalem, zapečaten s kruto usodo, "ker ni prepoznal časa, ko je bil obiskan". Prek celega griča Oljske gore nas spremljajo spomini na evangelijsko dogajanje: z vrha

gore, kjer se dviga kapela Vnebovzetja, se pot vije proti dolini reke Cedron, ob poti je tu karmeličanski samostan s kape-

lo Očenaša, krajem, kjer je Jezus učil učence Gospodovo molitev. Ob vznožju doline nas starodavne oljke v vrtu Getsemani z baziliko Narodov povedejo v trenutke Kristusovega trpljenja v predsmrtnem boju.

Poti, ki z Oljske gore pelje v Jeruzalem, se bomo še posebno spomnili ob enkratnem doživetju, ko smo se na oljčno nedeljo v večtisočmnožični procesiji, ob glasnem petju in plapolanju palmovih vej počasi pomikali proti mestnemu središču.

Na nasprotnem griču, gori Sion, se romarju vtisne dvorana Zadnje večerje, kraj, kjer se verniki vseh krščanskih skupnosti zbirajo v tihi molitvi. Poleg spomina na zadnjo večerjo je to tudi kraj prihoda Sv. Duha. Bogoslužje v tej dvorani ni dovoljeno; k mašni daritvi smo se zbrali v bližnji cerkvi Zadnje večerje. Skupno z italijansko skupino, kateri smo se na tem romanju pridružili, se je pri tem kakor tudi pri drugih bogoslužjih, ki smo jih imeli v Sveti deželi, zaslislalo prelepo slovensko petje, ki je naše sopotnike ganilo.

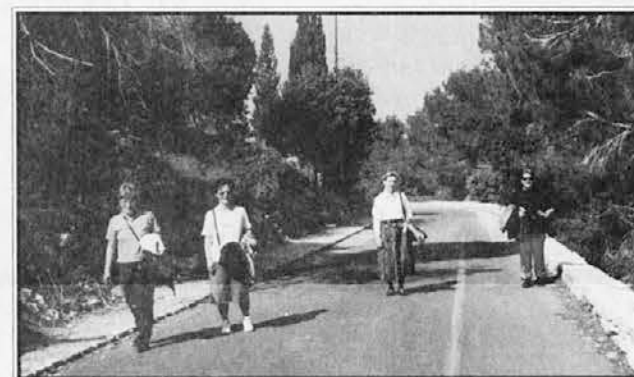
Središče verskega dogajanja pa je prav znotraj mestnega obzidja. Težišče celotnega krščanskega sveta je cerkev Božjega groba, ki prekriva goro Golgota ali Kalvarijo in v skalo izklesan grob, kamor so Kristusa položili. Na mestu križanja je postavljen oltar in okrogla srebrna plošča pod oltarjem z odprtino v sredini dopušča vernikom, da se dotaknejo skale, nad katero je Jezus na križu izdihnil. Na kraj Božjega groba, kjer je sedaj majhna kapela, vodijo ozka nizka vrata. Kljub temu da so razne dozidave temu kraju odvzele prvotno podobo, ohranja ta cerkev svoje pretresljivo sporočilo. Z našo skupino smo zadnji dan bivanja v Jeruzalemu ob 5.30 zjutraj prisostvovali mašni daritvi v kapeli Božjega groba. To nam je ta kraj v zgodnjih urah, v tišini in zbranosti redkih častilcev še bolj približalo v njegovi veličini.

Iz Jeruzalema nas je pot vodila preko Judejske puščave, ki je v tem letnem času posejana z neverjetnim cvetjem in rastjem, preko Jerihe in Mrtvega morja na sever v Galilejo. Nazaret, gora Tabor, Genezareško jezero z goro Blagrov pa Kafarnaum s Petrovo hišo so bile glavne postaje v tej deželi, ki se nam je odprla v izredno bujnem zelenju in toplen poletnem soncu. Svojo zadnjo postojanko smo opravili na gori Karmel. Tu nas je pogled na Sredozemsko morje že zvalil v skorajšnjo vrnitev. Se zadnji pozdrav je veljal tej Obljubljeni deželi s telavivskega letališča, nakar je tudi naše letalo vzletelo proti domu.

"Glej dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi." (Lk 1,38)

Nazaret - votlina angelovega oznanjenja v Marijini baziliki

Šest dni potem vzame Jezus s seboj Petra, Jakoba in njegovega brata Janeza in jih povede na visoko goro, na samo. Vpričo njih se je spremenil. Njegov obraz se je zableščal kakor sonce in njegova obleka je postala bela kakor luč. (Mt 17,1-2)

Gora Tabor - na kraj Jezusovega spremenjenja smo jo mahnil kar peš.

Ko se je postil štirideset dni in štirideset noči, je bil naposled lačen. Pristopil je skušnjavec in mu rekel: "Če si Božji Sin, reci, naj bodo ti kamni kruh". On pa je odgovoril: "Pisano je. »Človek naj ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ki pride iz božjih ust.«" (Mt 4,23)

Gora Štiridesetih dni severozahodno od Jerihe z grškim samostanom Karantal

Padel je na kolena in molil: "Oče, če hočeš, vzemi ta kelih od mene, toda ne moja volja, temveč tvoja naj se zgodi." (Lk 22,41-42)

Vrt Getsemani - starodavne oljke, nekatere med njimi imajo 2000 let, so priča Jezusovega smrtnega boja.

ROMANJE V SVETO DEŽELO

MIRJAM SIMČIČ

"Ne bojte se! Glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudi. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Zveličar, ki je Kristus Gospod." (Lk 2,10-11)

Betlehem - v votlini na betlehemskih poljanah, kjer je angel oznanil pastirjem veselo novico, smo se zbrali pri bogoslužni daritvi.

Jezus mu reče: "Vstani, vzemi svoja nosila in hodi!" (Jn 5,8)
Betseda - kopal ozdravljenja, kjer je Jezus na sobotni dan ozdravil mrtvoudnega.

"Kaj iščete živega med mrtvimi? Ni ga tukaj, temveč je vstal." (Lk 24,5-6)

Cerkev Božjega groba - središče krščanskega sveta - si danes lasti 5 krščanskih skupnosti: latinska (katoliška), grška, armenska, koptska in sirska. Na sliki: vhod v kapelico, kamor je po izročilu Kristus bil položen v grob.

"Gospod, nauči nas moliti!" (Lk 11,1)

Paternoster - naša skupina pred ploščo s slovenskim očenašem v kapeli karmeličanskega samostana, na mestu, kjer je Jezus učil učence moliti.

